

ÖREBRO
TEOLOGISKA
HÖGSKOLA
en del av ALT

Lovsångsledarskap

En kvalitativ studie om lovsångsledarens roll, tjänst
och funktion i två frikyrkliga församlingar

Kandidatuppsats i Tros- och
livsåskådningsvetenskap
(TL232R), 15hp
Debora Ingman

Examinator: Roland Spjuth
Handledare: Fredrik Wenell
Inlämningsdatum: 2020-04-01

Abstract

The aim of this essay is to contribute with an increased understanding of worship leadership interpreted in a Swedish city Örnköldsvik among two different Free Churches. The essay uses theories by Ulrik Josefsson and Sune Fahlgren and Joel Halldorf, which are contrasted with interview material. By interviewing two different worship team in Pingstkyrkan and Elimkyrkan about their understanding and perceptions of the concept of worship leadership. This study makes an analysis of differences between the two worship team to be able to identify important theological areas for the theology of the worship leader for the church to emphasize. The result shows that the two worship team have similar understanding of what worship leading means in terms of what the worship signifies, the function of worship and the atmosphere of worship. However, there are differences in how the two groups relate to the role of a worship leader in relation to a worship team. As well as the manifestation of the expression of feelings while leading worship in the congregation. This results in different views on themselves as worship leaders, the surrounding, others and God. Thus, this essay suggests several ways for the church to respond to the theological understanding of a worship leader.

Keywords: *Pentecostal spirituality, Free Church and revivalism, Worship leader, Worship team, Worship, Pingstkyrkan, Evangeliska Frikyrkan*

Innehåll

Abstract	i
Innehåll	ii
1. Inledning	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Metod	2
1.3.1 Kvalitativ empirisk forskningsstudie	2
1.3.2 Semistrukturerad fokusgruppsintervju.....	3
1.3.3 Genomförande.....	4
1.3.4 Induktiv analysmetod.....	4
1.4 Fokus och avgränsningar	4
1.5 Material	5
1.5.1 Urval och kontakt.....	5
1.5.2 Pingstkyrkan.....	5
1.5.3 Elimkyrkan.....	6
1.5.4 Etisk reflektion och anonymitet	6
1.5.5 Reliabilitet och validitet	6
1.6 Forskningsöversikt.....	7
1.6.1 Begreppet lovsång.....	7
1.6.2 Empirisk forskning i Sverige, Europa och USA	7
1.7 Definitioner	10
1.8 Disposition	10
2. Teologisk grund	11
2.1 Pingströrelsens tidiga spiritualitet: <i>Liv och över nog</i>	11
2.1.1 Gudstjänst.....	11
2.1.2 Delaktighet.....	12
2.1.3 Sammanfattning av pingströrelsens tidiga spiritualitet.....	12
2.2 Vetenskapligt studie om gudstjänsten: <i>Kristen gudstjänst</i>	13
2.2.1 "Gudstjänst i pentekostala kyrkor"	14
2.2.2 "Mötet i frikyrklighet och väckelse"	15
2.2.3 Sammanfattning av vetenskapligt studie om gudstjänsten	16
3. Intervjuresultat	17
3.1 Lovsångsteamets funktion.....	17
3.1.1 Personlig gemenskap.....	17
3.1.2 Gudstjänstens fokus	18
3.1.3 Lovsångens atmosfär.....	20
3.1.4 Sammanfattning av lovsångsteamets funktion.....	21
3.2 Lovsångsledarens roll	22
3.2.1 Person.....	22
3.2.2 Tjänst.....	23
3.2.3 Vision.....	24
3.2.4 Sammanfattning av lovsångsledarens roll.....	25
3.3 Lovsångsteamet och andra	26
3.3.1 Ung som gammal	26
3.3.2 Sång, musik och text	26
3.3.3 Kroppsspråk	28
3.3.4 Respons	30
3.3.5 Sammanfattning av lovsångsteamet och andra	30

4. Diskussion	31
4.1 Vägledande förebedjare	31
4.2 Andlig krigare	34
4.3 Teologisk förmedlare	34
4.4 Lovsjungande evangelist.....	35
4.5 Aktiv emotionell deltagare.....	36
4.6 Autentisk lärjunge	37
5. Slutsats och vidare forskning	39
5.1 Slutsats	39
5.2 Vidare forskning	41
Litteraturförteckning.....	43
Tryckta källor.....	43
Internet	43
Otryckta källor	44
Bilaga I	
Bilaga II	

1. Inledning

Med denna studie har jag för avsikt att ge ett bidrag i ett pågående samtal om lovsångsledarens roll, tjänst och funktion i den frikyrkliga gudstjänsten idag. Först redogörs för något om studiens relevans och dess syfte. Därefter presenteras studiens fokus och frågeställningen. Sedan beskrivs vilken metod och teori som använts och vilka val som gjorts för att besvara frågeställningen. Därtill beskrivning av material och en forskningsöversikt inom fältet lovsång och lovsångsledarskap. Avslutningsvis anges definitioner och arbetets disposition.

1.1 Introduktion

Musik och sång har alltid tillhört kyrkans liv och spiritualitet och tagit många olika musikaliska uttryck under kyrkans historia. Begreppet lovsång växte fram som en musiktradition i samband med frikyrkornas karismatiska väckelseperiod i början av 70-talet.¹ Därefter har lovsången haft en central plats, inte minst i gudstjänsten och det frikyrkliga mötet präglas fortfarande av lovsångens musikaliska uttryck vilket får betydelse för församlingens framtidsutsikter.

Under de senaste åren har jag haft förmånen att leda lovsång med olika lovsångsteam. Intresset för lovsång kom i samband med att jag blev kristen. Då började jag sjunga lovsång och spela piano samt hörde Guds tilltal genom musiken. Därefter har jag längtat efter att undersöka lovsångens funktion. Därtill har läsningen av prenumerationen *Teologi & Ledarskap – Hjärtats bön och tillbedjan* från 2018 bidragit till min önskan att forska inom ämnet. De elva kristna ledarna som medverkar i tidskriften delger att bön, lovsång och tillbedjan är centralt i kristet liv och ledarskap.² Tidskriften visar även att lovsången är förankrad i den kristna församlingens gemenskap och utgår ifrån dess hjärta.

Jesus vill dra alla till sig. De unga, de gamla och alla däremellan. Alla sociala skikt och alla etniciteter. En tillbedjande församling, där vi står sida vid sida i vårt upphöjande av hans namn, är den enda plats i samhället där verklig generationell och etnisk integration kan äga rum.³

Jag tror att bön, lovsång och tillbedjan kommer att få ett större inflytande i församlingens framtida arbete. Därför vill jag studera lovsångsteamets syn på sin roll, tjänst och funktion i församlingen för att bidra till teologin om lovsångsledaren i vår samtid. Därtill har läsningen av Ellen Vingrens forskning från 2016, *Lovsångaren – en "prayerintercessor"* – *En kvalitativ studie av lovsångens innebörd*

¹ Fahlgren 2013, 64.

² Lundqvist 2018, 4–5.

³ Lundqvist 2018, 6.

och lovsångsledarens uppgift hos åtta lovsångsledare i Sverige, inspirerat mig.⁴ Studien visar att lovsång är ”gemenskapande” och att lovsångsledarskapet är starkt relationellt. Detta ger anledning att forska vidare om lovsångsteamets syn på lovsångsledarskap i församlingens gemenskap.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att ge ökad förståelse för lovsångsledarens roll, tjänst och funktion i två frikyrkoförsamlingar utifrån två olika lovsångsteams definitioner av lovsångsledarskap. Genom att undersöka lovsångsteamets uppfattningar ämnar jag göra en analys av likheter och skillnader. Detta för att identifiera viktiga teologiska områden att fördjupa för församlingens syn på lovsångsledaren. Följande frågeställningar har format uppsatsen:

1. *Vilka teologiska uppfattningar av lovsångsteamets funktion finns inom två frikyrkliga församlingar och hur skiljer de sig åt?*
2. *Vilka implikationer får undersökningens resultat för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren?*

1.3 Metod

1.3.1 Kvalitativ empirisk forskningsstudie

Steinar Kvale och Svend Brinkman skriver att syftet med den kvalitativa forskningen är att undersöka människors perspektiv och förståelse av ett ämne från det levda livet och utveckla mening utifrån deras erfarenheter.⁵ Vidare redogör de för olika intervjuetoder inom den kvalitativa ingången som intervjuaren kan välja beroende på syftet med undersökningen.⁶ De förtydligar att intervjun är en aktiv process där moderatorn och informanten producerar kunskap i relation till varandra.⁷ Målet är att erhålla nyanserade beskrivningar av olika kvalitativa aspekter av intervjupersonens livsvärld och studera olika ämnen utifrån kontexten.⁸

Den enskilda intervjun fokuserar på djupanalys och fokusgruppsintervjun betonar breddanalys, skriver Victoria Wibeck. Fokusgrupper är fördelaktiga om syftet är att diskutera flera idéer inom ett specifikt område eftersom analysenheten utgörs av deltagarna i gruppen som resonerar sig fram, omformulerar och prövar åsikter under samtalets gång.⁹ Forskare menar att interaktionen som sker

⁴ Vingren 2016. n.p. Online: https://www.academia.edu/35872464/Lovsångsledaren_en_prayer_intercessor_En_kvalitativ_studie_av_lovsångens_innebörd_och_lovsångsledarens_uppgift_hos_åtta_lovsångsledare_i_Sverige.

⁵ Kvale och Brinkman 2014, 17.

⁶ Kvale och Brinkman 2014, 183.

⁷ Kvale och Brinkman 2014, 34–35.

⁸ Kvale och Brinkman 2014, 47, 119.

⁹ Wibeck 2010, 50–51.

mellan gruppdeltagarna utmärker fokusgrupper som metod och är tillämpbar när handlande och motivation ska undersökas eller olikheter förstås.¹⁰

Följaktligen har den kvalitativa forskningen med intervjumetoden fokusgruppintervju använts för att besvara frågeställningarna i detta arbete. Eftersom studien ämnar återge lovsångsteamets uppfattning om lovsångsledarens roll i två olika frikyrkoförsamlingar är gruppens interaktion viktig för att åsikter och idéer om ämnet ska formas och uttryckas. Därför är fokusgruppsintervjun en bra metod för att besvara studiens syfte.

1.3.2 Semistrukturerad fokusgruppsintervju

Fokusgrupp är en forskningsteknik som samlar in data om ett ämne genom gruppens interaktion vilket utgör centrum för metoden. Forskarens intresse bestämmer samtalsämnet i intervjun och ämnet diskuteras i varierande grad utifrån gruppens uppfattningar. Deras kunskap om samtalsämnet utgör sedan den data som ska analyseras.¹¹ Alltså intar forskaren en mer observerande roll i denna gruppdynamik medan deltagarna skapar förståelse för varandras erfarenheter och får en fördjupad insikt av hur de hanterar situationer på olika sätt.¹²

Fokusgruppsintervjun kan vara strukturerad eller ostrukturerad och ju mer moderatorn leder frågorna i samtalet eller styr interaktionen mellan gruppmedlemmarna desto mer strukturerad kan den anses vara.¹³ Semistrukturerade intervjuer är samtal som ger goda bedömningsunderlag eftersom frågorna ställs till samtliga gruppdeltagare och behandlar alla lika. Enligt den metoden är frågorna förutbestämda och moderatorn väljer följdfrågor utifrån det som informanterna berättar och inte utifrån det svar som eftersökes.¹⁴ För att utbytet av information mellan deltagarna ska underlättas rekommenderas homogena grupper vilket blir mer lättsamt för att uppnå samförstånd och intimitet under intervjun.¹⁵ Redan existerade grupper är också att föredra eftersom en väl fungerande social enhet underlättar för att alla gruppmedlemmarna ska delta i diskussionen.¹⁶

Semistrukturerad fokusgruppsintervju i redan existerade homogena grupper är metodvalet utifrån arbetets frågeställningar därför att metoden kan fördjupa förståelsen för frikyrkoförsamlingarnas olikheter och inbördes handlingar.

¹⁰ Wibeck 2010, 36, 52–53.

¹¹ Morgan 1997, 6–8; Wibeck 2010, 25.

¹² Wibeck 2010, 27.

¹³ Wibeck 2010, 56.

¹⁴ Academic Work 2019. n.p. Online: <https://www.academicwork.se/insights/arbetsgivare/intervjutekniker>.

¹⁵ Wibeck 2010, 63.

¹⁶ Wibeck 2010, 65.

1.3.3 Genomförande

De semistrukturerade intervjuerna har genomförts med stöd av en intervjuguide som formades före intervjuerna.¹⁷ Följande temafrågor formulerades utifrån frågeställningen: Hur framträder lovsångsteamets funktion? Vad innebär lovsångsledarens roll? Hur förhåller sig lovsångsteamet till att leda andra människor i lovsång? Dessa har legat till grund för intervjuens nyckelfrågor och intervjuresultatets disposition. Därtill hörde hjälpfrågor och aktiverande frågor för att vara behjälpliga vid intervjusituationen, samt några uppföljande frågor för att bibehålla en god samtalsreflektion.¹⁸ Dessutom användes en övergångsfråga för att introducera nyckelfrågorna om lovsångsledarskap. Varje enskild informant fick då välja en av 15–20 olika bilder som ett uttryck för lovsångsledarens tjänst och funktion för att samtala om deras förståelse av lovsångsledarskap utifrån bilden.

Intervjufrågorna bedöms med hänsyn till kunskapsproduktionen i samtalet och dynamiken mellan människorna i intervjun. Därför har frågorna i guiden skapats för att bidra till intervjuens teoretiska uppfattningar om forskningsämnet. Dessutom för att stimulera interaktionen i gruppen så att samtalet flyter och informanterna talar öppet om erfarenheter och känslor.¹⁹

De två fokusgruppsintervjuerna genomfördes och spelades in den åttonde och den tjugonde december år 2019. Insamlandet av data transkriberades ordagrant och i samband med arbetsprocessen avpersonifierades materialet. Därefter skedde en avkodning av varje intervju utifrån studiens syfte. Följaktligen koncentrerades materialet till olika ämnesområden inom vilka differentierade mönster visade sig. Vidare fördelades dessa till fem huvudkategorier om lovsångens betydelse, uppgift, atmosfär, ledare och uttryck. Kategorierna motsvarade temafrågornas ämne och besvarade studiens första frågeställning. Följaktligen disponerades intervjuresultatet utifrån temafrågorna.

1.3.4 Induktiv analysmetod

Det insamlade materialet har analyserats induktivt och betydelsen av materialet ligger till grund för den breddanalys som redogörs för i kapitel tre. Därtill har en samläsning av breddanalysen och materialet som redovisas i uppsatsens andra kapitel skett och redogörs för i djupanalysen i kapitel fyra. Där presenteras informanternas uppfattningar om lovsångsledarskap i relation till den teologiska grunden.

1.4 Fokus och avgränsningar

Arbetets intention är att återge informanternas gensvar och beskrivning av egna livserfarenheter. Alltså styrs materialet i studien framförallt av informanternas uppfattningar om lovsångsteamets

¹⁷ Se Bilaga 1: Wibeck 2010, 155–157.

¹⁸ Kvale och Brinkman 2014, 176–178.

¹⁹ Kvale och Brinkman 2014, 172–173.

funktion och lovsångsledarens roll och inte av annan litteratur eller forskningsstudie inom ämnet. Däremot anknyter studien till forskningsöversikten och placerar studien i den pågående diskussionen.

Studien undersöker endast två frikyrkliga församlingar och deras uppfattningar inom ämnet lovsångsledarskap. Detta innebär att studien endast definierar pingströrelsens och den frikyrkliga väckelserörelsens teologiska syn på lovsångsledaren.

Studiens frågeställningar berör frågan om församlingens teologiska syn på lovsångsledaren och kategoriseras följaktligen inom systematisk teologi.

1.5 Material

1.5.1 Urval och kontakt

Intervjuerna genomfördes i två olika frikyrkliga församlingar i staden Örnsköldsvik. Intervjugrupporna i Pingstkyrkan och Elimkyrkan utgjordes av redan existerade homogena lovsångsteam som tidigare lett lovsång tillsammans. Villkoren till urvalet ställdes utifrån metodvalets fördelar, att deltagarna i gruppen skulle känna till varandra innan och kunna relatera till platsen där intervjun skulle pågå.²⁰ Samtliga deltagare skulle vara aktiva i ett lovsångsteam i församlingen och besöka gudstjänsterna regelbundet. Detta underlag för val av informanter till fokusgruppen bestämdes via en lovsångsansvarig i respektive frikyrkoförsamling.

Intervjupersonerna var mellan 15 och 50 år gamla med differentierade erfarenheter av lovsångsledning. Majoriteten av deltagarna till fokusgruppen i Pingstkyrkan bestod av män till skillnad från fokusgruppen i Elimkyrkan som bestod av enbart kvinnor. Grupperna var ungefär lika stora med fem och sex informanter vardera. Intervjuresultaten konkluderades utifrån följande inverkan på samtalsreflektionerna eftersom informanternas uppfattningar om lovsångsteamets funktion visade sig därefter.

1.5.2 Pingstkyrkan

Församlingen grundades år 1923 och medlemsantalet var då 18. År 1974 hade antalet ökat till 1282 och samma år byggdes den nuvarande kyrkolokalen i centrala Örnsköldsvik.²¹ Sedan dess har de minskat till 1067 medlemmar. Pingstkyrkan är en fristående och självbestämmande församling med 16 anställda, samt praktikanter och studenter från ”Akademi för Ledarskap och Teologi” (ALT).²² Tillsammans formar de kyrkans verksamhet och gemenskap utifrån ledorden ”Älska Gud, Älska

²⁰ Wibeck 2010, 27.

²¹ Pingstkyrkan Örnsköldsvik. n.p. Online: <http://www.pingst-ovik.se/veta-mer/>.

²² Intervju med Beimark, 2019-12-09.

människor, Älska Örnköldsvik.” Församlingen tillhör även det rikstäckande nätverket ”Pingst – Fria församlingar i samverkan” och är en del av den världsvida Pingströrelsen.²³

1.5.3 Elimkyrkan

Elimkyrkan är en frikyrka med baptistisk församlingssyn vilkens rötter härstammar från väckelserörelserna på 1800-talet. Församlingen grundades år 1870 av nio personer och består av ca. 390 medlemmar idag. De samarbetar med Evangeliska Frikyrkan (EFK), vilken bildades år 1996 i samband med sammanslagningen av Örebromissionen, Helgelseförbundet och Fribaptistsamfundet. EFK är en församlings- och missionsrörelse med 330 samverkande församlingar i Sverige som bedriver missionsarbete i ett 40-tal länder. Elimkyrkan är en fristående och självbestämmande församling med sex anställda. De vill förmedla glädjebudet om frälsning genom Jesus Kristus till människorna i Örnköldsvik och utanför dess gränser.²⁴

1.5.4 Etisk reflektion och anonymitet

Inför intervjusituationen informerades informanterna om hur det insamlade materialet avidentifierades och hanterades under arbetsprocessen.²⁵ Intervjuerna behandlade personliga åsikter och ämnen och därför var det viktigt att värna om konfidentialiteten.²⁶ Därför meddelandes informanterna om studiens syfte, att intervjun spelades in, transkriberades och analyserades. Studien avpersonifierades för att inga namn skulle nämnas utan endast ungefärlig ålder, kön och församlingstillhörighet. Informanterna godkände intervjuans anonymitet och eventuella citat som återgavs i texten med en personlig underskrift. Det insamlade materialet; inspelningarna och transkriberingarna, raderades efter att uppsatsen sammanstälts.

1.5.5 Reliabilitet och validitet

Forskningsstudiens intervjuresultat och utskrifter framträder som trovärdiga och tillförlitliga utifrån deras reliabilitet och validitet.²⁷ Därför finns det en mängd olika faktorer som bör iakttas utifrån dessa kvalitativa intervjuer; moderatorns förförståelse och ingång i ämnet, urval och kontakt, informanternas förhållande till den som intervjuar, genomförandet och avidentifiering av det insamlade materialet.²⁸ I detta kapitel återges ovanstående faktorer för att åskådliggöra dess påverkan av ordval i

²³ Pingstkyrkan Örnköldsvik. n.p. Online: <http://www.pingst-ovik.se/veta-mer/>.

²⁴ Elimkyrkan Örnköldsvik 2019. n.p. Online: <https://www.elim.nu/historia/>.

²⁵ Se Bilaga 2.

²⁶ Kvale och Brinkman 2014, 227–228.

²⁷ Kvale och Brinkman 2014, 224–227.

²⁸ Kvale och Brinkman 2014, 263–264.

studien och vidare konsekvenser för intervjuanalysen. Val av metod och material har också angivits och bestämdes för att de förankrade studiens reliabilitet och validitet.

1.6 Forskningsöversikt

Nedan redogörs för en kort översikt av användningen av begreppet lovsång i Bibeln, av utrymmesskäl endast i nya testamentet. Vidare beskrivs ett urval av tidigare empirisk forskning med betoning på lovsång och lovsångsledarskap i Sverige, Europa och USA. Det har nämligen genomförts relativt få empiriska studier om lovsångsledarskap i Sverige eftersom forskningen riktas främst mot lovsång.

1.6.1 Begreppet lovsång

I nya testamentet används tre ord som fördjupar förståelsen av lovsång. Det första ordet *λειτουργία*, *leitourgia*, anknyter till den liturgiska aspekten och etymologiskt innebär det ”människornas arbete”. I den antika världen anspelade det ofta till en tjänst som någon utförde frivilligt för statens räkning eller för en större kommunitet. Lovsången ledde till en slags handling (Apg 13:2).²⁹

It is thus not only Christians in the “liturgical” traditions that are drawn to *leitourgia*; so also are the Christian social radicals who remind us that authentic worship expresses itself in mission – in action that makes justice.³⁰

Ordet *leitourgia* anses inte vara lika viktigt inom pentekostal och kristen frikyrklighet. Man föredrar det andra ordet av lovsång, *προσκύνησις*, *proskynēsis*, som engagerar känslorna och mobiliserar kroppen, samt ger en nytestamentlig grund för emotionella och fysiska uttryck av lovsång (1 Kor 14:25). Det tredje ordet, *λατρεία*, *latreia*, associerar till religiösa gärningar och speciellt offer, samt påverkar hela varelsen och alla områden av livet. Ordet innebär fullständig kroppslig förintelse och Bibeln talar om ett sådant offer som behagar Gud (Rom 12:1–2).³¹

1.6.2 Empirisk forskning i Sverige, Europa och USA

Fahlgren är lärare och forskare i praktisk teologi. Han disputerade vid Uppsala universitet på en avhandling inom kyrkovetenskap våren 2005.³² I årsboken *Svenskt gudstjänstliv* volym 88 medverkar Fahlgren och förklarar den gemensamma sångens betydelse i kapitlet ”Från blandad kör till lovsångsteam: Historiska och teologiska perspektiv på frikyrkliga sånggrupper” från 2013. Avsnittet utgår från deltagande observationer, litteraturstudier och uppsatser inom ämnet.

²⁹ Kreider och Kreider 2011, 26; White 2000, 26.

³⁰ Kreider och Kreider 2011, 27.

³¹ Kreider och Kreider 2011, 27; White 2000, 27–28.

³² Enskilda Högskolan Stockholm. n.p. Online: <https://www.ehs.se/sune-fahlgren>.

Fahlgren påstår att den karismatiska frikyrkoväckelsen på 70-talet initierade musikstilen som förknippas med lovsång. Han förklarar att stilen benämns som mjuk pop-rock i nypentekostala sammanhang men att musikstilen inte avgör om det är lovsång, utan hjärtat bakom musiken. Fahlgren har även skrivit om lovsångsledaren och låtit några lovsångsledare läsa och ge respons på texten. Där beskrivs att i luthersk och frikyrklig tradition är det text och musik som ska förmedla ande. Han menar att den karismatiska traditionen – speciellt nypentekostalism – betonar att det istället är musikledaren som förmedlar ande och därför lyfts lovsångsledarens andliga utrustning eller ”smörjelse” fram.³³

Jessica Moberg har genomfört en sociologisk studie baserad på observationer och intervjuer med församlingsdeltagare i församlingen New Life. I avhandlingen *Piety, Intimacy and Mobility – A Case Study on Charismatic Christianity in Present Day Stockholm* från 2013, vill hon åskådliggöra att musiken är central för informanterna. Både i vardagen och i gudstjänsten. Moberg anger således skäl för att lovsången skulle ha betydelse i formandet för informanternas kristna livsstil och församling. Vidare påstår hon att teologi internaliseras genom musik för att den hjälper att komma ihåg, proklamera, uttrycka känslor och förvandla attityder hos lyssnare och deltagare.³⁴

Ellen Vingren fungerar som lovsångsledare och musikansvarig i församlingen Mötesplatsen. Hennes studie, *Lovsångsledaren – en ”prayer intercessor”* från 2016, baseras på åtta intervjuer med lovsångsledare och är en kvalitativ studie av lovsångens innebörd och lovsångsledarens uppgift i moderna svenska frikyrkor. Studien visar att den huvudsakliga frågan för lovsångsledare handlar om deltagande, och att lovsångsledarskapet kan förstås som ekklesiologiskt transformativt ledarskap vilket antyder att lovsångsledaren troligtvis uppfattas som en profetisk ”prayer intercessor” snarare än en musikalisk ledare.³⁵

En norsk forskare och lärare i praktisk teologi, Karl Inge Tangen, har genomfört en empirisk studie i två pingstförsamlingar i England och Danmark. Avhandlingen *Ecclesial Identification Beyond transactional Individualism? - A Case Study of Life Strategies in Growing Late Modern Churches* från 2009, är primärt inriktad på ämnet lovsång och tangerar till Mobergs forskning om att teologi internaliseras genom musik.³⁶ Studien utgår från semi-strukturerade intervjuer med församlingsmedlemmar och visar att den gemensamma lovsången är en nyckel. Han påstår att lovsången uppfattas som ett nådemedel vilket medför att Guds frälsande närvaro upplevs. Lovsång beskrivs som en ”social praktik” som leder till gemensam överlåtelse och identitet.³⁷ Han nämner ledarskapet i

³³ Fahlgren 2013, 66–68.

³⁴ Moberg 2013, 106–109.

³⁵ Vingren 2016. n.p. Online: https://www.academia.edu/35872464/Lovsångsledaren_en_prayer_intercessor_En_kvalitativ_studie_av_lovsångens_innebörd_och_lovsångsledarens_uppgift_hos_åtta_lovsångsledare_i_Sverige.

³⁶ Tangen 2009.

³⁷ Tangen 2009, 197–199.

allmänhet som ”pathfinders” och beskriver de som förebilder, samt att de hjälper församlingen att rikta sig mot Gud.³⁸

Monique Ingalls genomförde sin avhandling *Awesome in this place: Sound, Space and Identity in Contemporary North American Evangelical Worship* från 2008, vid Baylor University. Hennes forskning baseras på empiriska studier av intervjuer med lovsångsledare från olika evangelikala samfund. Ingalls undersöker lovsångens stil på de olika platserna och påstår att den gemensamma evangelikala sången formar församlingens religiösa identitet.³⁹ De empiriska studierna visar att lovsångsledaren bör vara äkta eftersom autentisk tillbedjan ger autentiskt deltagande hos församlingen. Ingalls redogör även för lovsångsledarnas egna förklaringar av sin tjänst att förena församlingen med Gud och sammanföra dem.⁴⁰ Vidare diskuteras de val som ledaren gör i förhållande till församlingens sång med utgångspunkt i dagens konsumtionssamhälle. Musikstilen spelar en stor roll för vilken församling man deltar i och Ingalls anser att valen som musikledaren, lovsångsledaren och pastorn gör kan studeras närmare.⁴¹

Michael Shawn Planks avhandling *The Relationship Between The Discipleship And The Effectiveness Of The Worship Leader In The Local Congregation* från 2016, vid Talbot School of Theology Biola University, baseras på en diskussion om lovsångsledarens bristfälliga lärjungaskap.⁴² Forskningen redogör för en biblisk forskning om lovsångsledarskap som härstammar från kung Davids tid vilken ger en struktur för gudstjänstlivet.

Först undersöker Plank tre grundläggande ord för ”tillbedjan” vilka visar att individuell och gemensam tillbedjan innebär mer än musik och personliga färdigheter. Därefter återges en exeges av olika begrepp för ”lärjunge” som visar på en nära relation mellan den bibliska förståelsen av lärjungaskap och tillbedjan. Sedan förklaras termen תלמידים, *talmid* – student, lärjunge – som bara används en gång i gamla testamentet och hänvisar uteslutande till utvecklingen av lovsångens musiker.⁴³ Slutligen förstärks studien med en kvalitativ forskning som visar att kyrkan inte väljer pastorala ledare utifrån färdighetsförmåga. Däremot ledare som deltar i ett medvetet och regelbundet formande lärjungaskap som är individuellt, gemensamt och missionellt.⁴⁴

³⁸ Tangen 2009, 192.

³⁹ Ingalls 2008, vi, 413–416.

⁴⁰ Ingalls 2008, 204–206.

⁴¹ Ingalls 2008, 348.

⁴² Plank 2016. n. p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, i–iii.

⁴³ Plank 2016. n. p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, 88.

⁴⁴ Plank 2016. n. p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, 212.

1.7 Definitioner

Lovsång är benämningen på en musikstil som används i lokala, nationella och globala frikyrkliga församlingar. I denna studie definieras dock lovsång utifrån informanternas uppfattningar av dess betydelse, uppgift, atmosfär, ledare och uttryck.

Lovsångsteam är benämningen på en grupp personer som leder lovsång tillsammans i församlingen.

Lovsångsledare är benämningen på en person som leder lovsång i församlingen.

1.8 Disposition

Efter det första kapitlet som inleder studien följer kapitel två vilket redogör för studiens teologiska grund. Där presenteras pingströrelsens tidiga spiritualitet och det vetenskapliga studiet om den kristna gudstjänsten. Sedan redovisas intervjuresultatet i kapitel tre. Vidare ställs kapitel två och tre i relation till varandra i en diskussion i kapitel fyra. Det femte och sista kapitlet redogör för studiens slutsatser och förslag till vidare forskning.

2. Teologisk grund

Nedan presenteras den teologiska grunden för gudstjänsten genom Ulrik Josefssons verk *Liv och över nog – Den tidiga pingströrelsens spiritualitet*, från 2005. Denna kompletteras med två artiklar av Sune Fahlgren och Joel Halldorf ur *Kristen gudstjänst – en introduktion*, från 2018. Här beskrivs spiritualiteten i pentekostala kyrkor, mötet i frikyrklighet och väckelse och det vetenskapliga studiet om den kristna gudstjänsten. Ämnena har betydelse för studiens samläsning med intervjuresultatet eftersom resultatet redogör för två frikyrkliga församlingarnas teologiska syn på lovsångsteamets funktion och lovsångsledarens roll.

2.1 Pingströrelsens tidiga spiritualitet: *Liv och över nog*

Doktorsavhandlingen *Liv och över nog* genomfördes år 2005 vid Lunds universitet av Ulrik Josefsson. Han är teologidoktor inom kyrko- och missionsstudier och har varit lektor vid Pingstförsamlingarnas teologiska seminarium. Därtill prorektor för Akademi för Ledarskap och Teologi vid Örebro Teologiska Högskola och pastor inom pingströrelsen.⁴⁵ Forskningen redogör för pingströrelsen inledning och avgörande period. Josefsson skriver om att rörelsen utvecklades till att bli en kraft inom svensk frikyrklighet och beskriver hur den vuxit fram och vad som varit dess grund. Han studera pingströrelsens spiritualitet genom att söka efter identitetsbärande element. Därigenom framkommer rörelsens trossatser, handlingsmönster och grundhållningar.

Nedan redogörs för pingströrelsens gudstjänst, där framkommer information om gudstjänsten, dess bärande element och förhållande till frikyrkliga gudstjänster i Sverige.⁴⁶ Detta ger förståelse för pingströrelsens gudstjänst vilken formades utifrån svensk frikyrklig tradition för att ge teologisk grund för analys och vidare diskussion av intervjuresultatet.

2.1.1 Gudstjänst

Ulrik Josefsson skriver att den svenska frikyrkliga gudstjänsten behandlas som en helhet eftersom den hålls samman av olika traditioner. Han nämner Sune Fahlgren som bidragit till ökad förståelse av frikyrkans gudstjänst och refererar till hans tes. Den visar fem karaktäristiska drag varav två har betydelse för uppsatsen. Ett av dragen visar att gudstjänsten skulle vara enkel och fri vilket gällde både formen och innehållet. Därtill att mötet i gudstjänsten betonades. Alltså det relationella mellan enskilda individer och mellan individen och Gud.⁴⁷

⁴⁵ Altutbildning 2019. n.p. Online: <https://altutbildning.se/alt-startsida/kontakt/personal/>.

⁴⁶ Josefsson 2005, 218–224.

⁴⁷ Josefsson 2005, 218–219.

Josefsson berättar att pingströrelsens gudstjänst är djupt rotad i svensk frikyrklig tradition men att det ändå fanns skillnader i diskussionen om gudstjänsten. Pingströrelsen uppskattade nämligen inte traditionen och reflekterade inte omkring sitt beroende av frikyrklig tradition. Dessutom radikaliserades pingströrelsens protest mot Svenska kyrkans liturgi liksom utvecklingen inom frikyrkan.⁴⁸

Det emotionella blev utmärkande och känslan hade ett avgörande egenvärde för rörelsens vilja att skapa en speciell atmosfär. Därför fick moment som bidrog till att väcka och stärka känslor mer utrymme. Pingströrelsen ville dessutom återskapa en biblisk gudstjänst och betonade friheten eftersom det ansågs vara ett livsvillkor inom rörelsen. Levi Petrus talade dock om gudstjänstens balans mellan frihet och ordning eftersom man eftersträvade gränser för det spontana och emotionella. Annars följde pingströrelsens gudstjänst den form som präglade frikyrkans helhet.⁴⁹

2.1.2 Delaktighet

Gemensamma samlingarna var betydelsefulla i pingströrelsens spiritualitet och man förväntade sig aktivt deltagande bland gudstjänstbesökarna. Detta kunde uttryckas genom utrop som: "Halleluja". Gudstjänstens fasta moment behandlades med samma ideal till exempel när de bad. Då visade sig delaktigheten genom att besökarna formulerade sina egna böner. Därtill fick det personliga vittnesbördet betydelse eftersom alla kunde dela sin erfarenhet och berättelse. Sången var ett annat moment då alla kunde delta och pingströrelsen profilerade sig och gav sången utrymme i gudstjänsten. Den spontana karismatiken förstärkte dessutom det aktiva deltagandet för att tungotal, profetia och uttydning hade andlig auktoritet oavsett vem som uttalade sig.⁵⁰

Vid sammankomsterna användes inte termen gudstjänst utan i likhet med frikyrkligheten samlades de till möte för att betona gudstjänstens relation. Det personliga mötet med Gud var absolut viktigast även när det skedde i gemenskapen. Pingströrelsens gudstjänst bestod av emotionella och individuella tilltal. Den religiösa erfarenheten var personlig och förankrades i den enskilda personen. Däremot var den personliga erfarenheten inte skild från gemenskapen utan beroende av den och gudstjänstens liturgiska ram. Följaktligen var samspelet mellan den enskilde och gemenskapen ett identitetsbärande element.⁵¹

2.1.3 Sammanfattning av pingströrelsens tidiga spiritualitet

Den svenska frikyrkliga gudstjänsten behandlas som helhet. I första hand betonas gudstjänstens fria och enkla innehållsliga form. Därtill betonas mötet och det relationella i gudstjänsten. Även om

⁴⁸ Josefsson 2005, 219–220.

⁴⁹ Josefsson 2005, 220–221, 224.

⁵⁰ Josefsson 2005, 222–223.

⁵¹ Josefsson 2005, 223–224.

pingströrelsen har rötter i frikyrklig tradition fanns skillnader i diskussionen om gudstjänsten. Pingströrelsen uppskattade inte traditionen och protesterade mot utvecklingen inom frikyrkan. Istället utmärktes rörelsens vilja att skapa en speciell atmosfär med emotionella moment som väckte känslor. Dessutom återskapades en biblisk gudstjänst och även om friheten betonades hade ordningen betydelse. Pingströrelsen förväntade sig även aktivt deltagande vilket visade sig när de bad, delade personliga vittnesbörd eller sjöng tillsammans. Därtill förstärktes deltagandet genom den spontana karismatiken som innebar andlig auktoritet. I likhet med frikyrkligheten samlades pingstvännerna till ett möte som bestod av emotionella och individuella tilltal. Även om gudsmötet var viktigt och den religiösa erfarenheten var personlig skedde de i gemenskapen och inom den liturgiska ramen.

2.2 Vetenskapligt studie om gudstjänsten: *Kristen gudstjänst*

Boken *Kristen Gudstjänst –en introduktion* från 2018, består av olika artiklar om det vetenskapliga studiet om kristen gudstjänst i dagens Sverige. Här skriver Sune Fahlgren artikeln om ”Gudstjänst i pentekostala kyrkor” och Joel Halldorf om ”Mötet i frikyrklighet och väckelse”.

I Fahlgrens artikel om ”Gudstjänst i pentekostala kyrkor” framträder pingstväckelsen, karismatisk förnyelse och nypentekostala kyrkor med nyansering. Gudstjänsterna är medryckande, moderna och tekniksmarta och den kristna gemenskapen har en intresseväckande form. Kyrkorna gestaltas som svar på människans behov idag.

Halldorf är docent och högskolelektor i kyrkohistoria sedan 2015. Han disputerade 2012 vid Uppsala universitet på en avhandling om ”frikyrkomystikern” Emil Gustafson (1862–1900): *Av denna världen? Emil Gustafson, moderniteten och den evangelikala väckelsen*. Forskningen inriktades på förhållandet mellan väckelsen och den moderna tiden.⁵² I hans artikel om ”Mötet i frikyrklighet och väckelse” framträder mötet inom svensk frikyrklighet med huvudmomenten predikan, sång och bön. Stilen är enkel, innerlig och folklig. Däremot innebär väckelsens variationer tre versioner av mötet som går tvärs igenom frikyrkosamfunden: klassiska, neopentekostala och allmänkyrkliga möten.

Nedan redogörs för Fahlgrens presentation av pingstväckelsens och den karismatiska förnyelsens lovsång samt den nypentekostala kyrkans worship. Halldorf beskriver sången i gudstjänsten utifrån mötet i frikyrklighet och väckelse. Detta belyser församlingens teologiska syn på lovsångsledarskapet inom den svenska frikyrkliga traditionen för att ge teologisk grund för vidare analys och diskussion av intervjuresultatet.

⁵² Enskilda Högskolan Stockholm. n.p. Online: <https://www.ehs.se/joel-halldorf>.

2.2.1 ”Gudstjänst i pentekostala kyrkor”

Sune Fahlgren skriver att nästan all sång inom pentekostal gudstjänsttradition kallas *lovsång* och att deltagarna går till kyrkan för lovsångens skull.⁵³ Han berättar att sång- och musikledare har haft och har en framträdande roll i den klassiska pingstorienterade gudstjänsten. Även om deras sång och strängmusik aldrig har ersatt den fria bönen och lovprisningen i sig själv. Historisk sett var deras funktion att stödja predikantskapet men idag finns ett lovsångsledarskap som kompletterar och konkurrerar med det.⁵⁴

Fahlgren påstår att lovsång kan representera hela gudstjänsten i nypentekostala kyrkor och motsvarar engelskans worship.⁵⁵ Teologin och spiritualiteten i de nypentekostala kyrkornas gudstjänster betonar personlig autenticitet, uttryck och andlig kraft. Därtill präglas gudstjänsten av produktiva metoder och sammanhållna moment i liturgin som till exempel en slags musikstil.

Fahlgren skriver att budskapet om Jesus allmakt, det personliga mötet med Jesus genom helig Ande och hans helande närvaro är vanligt i worship och undervisning. Samtidigt omtalas Guds besegrade fiender. Att de har makt och inflytande fortfarande. Följaktligen innebär detta att gudstjänstdeltagarna befinner sig i en andlig strid mot Satan. Han berättar att lovsången framställs som ett andligt vapen genom vilken församlingen kan besegra det onda. Det kan även förekomma en slags bönekamp och exorcism i lovsången såsom det pågick tidigare i pingstväckelsen.⁵⁶

Fahlgren berättar om likheterna mellan lovsångspraktiken i nypentekostala gudstjänster och nutida musikaliska tankemönster. Han skriver att sångens och musikens texter inte är väsentliga i sig själva utan vad de gör med åhörarna. Alltså ska deltagandet i lovsången ge en stark andlig upplevelse och fokus flyttas från budskapet i lovsången till deltagarnas processer att lyssna, delta och skapa.⁵⁷

Han förklarar att det har utvecklats en liturgisk teologi som utgår från bibliska gestalterna som Mirjam och kung David. Vilka fick ett specifikt ämbete i det gamla Israel. Ämbetet anknyter även till templet i Jerusalem (1 Krön) och orden om att Gud tronar på Israels lovsånger (Ps.22:4). David etablerade den musikaliska tjänsten bland leviterna och på liknande sätt anses lovsångsledarskapet vara ett ämbete i kyrkan idag.⁵⁸

Detta har bidragit till att lovsångsledarskapet blivit en identitetsskapande social praktik i de pentekostala kyrkorna. Det är underställt apostlaskapet men anses mer betydande än predikantskapet

⁵³ Fahlgren 2018, 170.

⁵⁴ Fahlgren 2018, 181, 188.

⁵⁵ Fahlgren 2018, 180.

⁵⁶ Fahlgren 2018, 196.

⁵⁷ Fahlgren 2018, 195.

⁵⁸ Fahlgren 2018, 196.

som inte längre anses vara identitetsskapande för församlingen. Alltså har gudstjänsten fått en hierarkisk struktur med apostlaskap, lovsångsledarskap och predikantskap.⁵⁹

2.2.2 ”Mötet i frikyrklighet och väckelse”

Joel Halldorf skriver att mötet är den huvudsakliga liturgiska formen i den svenska väckelsetraditionen. Under 1800-talet blev metodismen en egen kyrka och idag har samgåenden minskat antalet samfund inom traditionen varav ett är Evangeliska Frikyrkan. Pingströrelsen tillkom senare på 1900-talet. På grund av de olika samfundstillhörigheterna behandlas den frikyrkliga gudstjänsten som helhet. Vanligtvis med inslag av predikan, sång och bön där predikan är mötets centrum. Sången växlar mellan union sång, solosång, sång av lovsångsteam eller kör.⁶⁰ Vad och hur man sjunger är identitetsskapande och mötets spiritualitet formas och uttrycks genom sången. Därtill berättas att väckelsens sånger var innerliga och enkla. De talade om den personliga relationen till Jesus och var vanligtvis känsloladdade vilket var ett arv från pietismen.⁶¹

Halldorf förklarar att väckelseörelsen framträdde som folklig och samtidstillvänd genom sången. Man lånade melodier från välkända sånger i samtiden och gav dem nya religiösa texter. Trenden fortsätter genom att gudstjänstsången skrivs och framförs som popmusik. Han berättar att det bildades köror i den svenska väckelsen från mitten av 1800-talet. De bestod av män, kvinnor och barn och utmärktes av stämsång. Detta krävde övning och därför möttes de kontinuerligt och blev en viktig del av församlingsverksamheten. Snart utvecklades övningarna till mindre möten för att bibelläsning och bön ingick. Kören blev även en dörr in i församlingen eftersom den var öppen för allmänheten.⁶²

Han skriver att sången har förenat och delat samfunden i väckelsen. Sånger har sjungits i alla samfund såsom Lina Sandell-Bergs men nya rörelseinriktningar har också profilerat samfunden med egna sånger. I slutet av 1800-talet formades egna sångböcker och även om de överlappade blev gränserna mellan samfunden tydligare. Däremot har frikyrkorna närmat sig varandra vilket den ekumeniska delen i 1986 års psalmbok visar.⁶³

Vidare förklaras att begreppet lovsång används om sånger som uttrycker tillbedjan och kärlek till Gud samt är ett centralt inslag i frikyrkliga möten med neopentekostal stil. I 1970-talets karismatiska förnyelse framträdde sångens enkla form. Lovsångerna hade ett intimt språk och var lätta att lära sig. Sångerna sjöngs flera gånger och upprepades i samband med mötets början och slut eller vid förbön och nattvard. Det fanns lovsångsteam som ledde församlingssången och deltagarna stod upp

⁵⁹ Fahlgren 2018, 196.

⁶⁰ Halldorf 2018, 137–138.

⁶¹ Halldorf 2018, 150.

⁶² Halldorf 2018, 151.

⁶³ Halldorf 2018, 152.

under sången. Ibland med lyfta händer som ett tecken på hängivenhet. De senaste åren har neopentekostala rörelser som Bethel (Redding) och Hillsong fått genomslag och spridning bland annat genom sina lovsånger.⁶⁴

2.2.3 Sammanfattning av vetenskapligt studie om gudstjänsten

Sång- och musikledare har en framträdande roll i den klassiska pingstorienterade gudstjänsten. Tidigare innebar lovsångsledarskapets funktion att stödja predikantskapet. Idag fungera det som ett komplement och konkurrerar med predikantskapet som inte längre anses vara identitetsskapande för församlingen. Istället har den liturgiska teologin som framkommit etablerat den musikaliska tjänsten. Detta har bidragit till att lovsångsledarskapet blivit identitetsskapande i de pentekostala kyrkorna.

Nypentekostal spiritualitet betonar personlig autenticitet, uttryck och andlig kraft. Sångens och musikens texter är inte väsentliga utan fokus förflyttas till deltagarnas processer att lyssna, delta och skapa. Deltagandet i lovsången ska helst ge en stark andlig upplevelse. Det är även vanligt att lovsången och undervisningen har ett budskap om Jesus allmakt, det personliga mötet med Jesus genom helig Ande och hans helande närvaro. Samtidigt omtalas Guds besegrade fiender och deras inflytande. Därigenom befinner sig gudstjänstdeltagarna i en bönekamp och lovsången framställs som ett andligt vapen genom vilken församlingen besegrar det onda.

Svensk frikyrklig tradition behandlas som en helhet och betonar mötet i gudstjänsten. Spiritualiteten uttrycks genom sången som var enkel, innerlig och känslös samt talade om relationen till Jesus. Därtill framträdde väckelserörelsen som folkslag på grund av sångernas melodi och idag skrivs sånger som popmusik. Körerna i den svenska väckelsen blev dörröppnare in i församlingen. Nya rörelseinriktningar kom att profilera samfunden med egna sånger och begreppet lovsång började användas om sånger som uttryckte tillbedja. Frikyrkliga möten med neopentekostal stil fick genomslag på grund av sin lovsång. Sångerna hade intimt språk och var lätt att lära. Lovsångsteam ledde med sång och deltagarna stod upp med lyfta händer som ett tecken på hängivenhet.

⁶⁴ Halldorf 2018, 153.

3. Intervjuresultat

Nedan besvaras uppsatsens första frågeställning utifrån intervjuresultatet. Frågeställningen omformulerades till tre temafrågor: Hur framträder lovsångsteamets funktion? Vad innebär lovsångsledarens roll? Hur förhåller sig lovsångsteamet till att leda andra människor i lovsång? De har legat till grund för intervjuens nyckelfrågor och disponerar intervjuresultatets huvudrubriker.

Först beskrivs lovsångsteamets funktion (3.1), utifrån informanternas uppfattningar av lovsångens betydelse, uppgift och atmosfär. Därefter redogörs för lovsångsledarens roll (3.2), utifrån informanternas beskrivning av ledaren. Till sist redovisas lovsångsteamet och andra (3.3), utifrån informanternas förståelse av lovsångens uttryck. Texten under varje huvudrubrik avslutas med en sammanfattning.

Fokusgrupperna påminner om varandra i talet om lovsångens betydelse, funktion och atmosfär. Däremot återfinns tydliga skillnader i betoningen av lovsångsledarskapet. Dennes roll, tjänst och funktion. Särskilt i förhållande mellan lovsångsledare och lovsångsteam. Dessutom skiljer sig deras förståelse av lovsångens uttryck.

3.1 Lovsångsteamets funktion

Här betonas fokusgruppernas förståelse av lovsångsteamets funktion. De är överens om lovsångens betydelse och en informant beskriver vad det är; ”att få komma tillsammans som gemenskap, å tillbe tillsammans ... samtidigt som det är min, min egen bön”.⁶⁵ Fokusgrupperna påstår även att lovsångens uppgift är att samla människor till gudstjänst för att lyfta blicken och möta Gud. Därtill belyses lovsångens atmosfär för att lovsången berör människor i en mystisk förening med Gud.

3.1.1 Personlig gemenskap

Det framkommer att lovsången har förmågan att involvera alla i församlingen. När de sjunger en sång tillsammans formas den till något personligt i gemenskapen.⁶⁶ En kvinna i Pingstkyrkan tycker att det är en mäktig upplevelse att lovsjunga kollektivt och berättar sin bild av gemenskapen:

... att man kommer tillsammans som Guds familj, att vi liksom, vi ä syskon, vi tror på samma sak ... å att vi kan få lovsjunga tillsammans nu. Att det inte bara är min röst utan att vi gör de här tillsammans.

⁶⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 1:
Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 1.

⁶⁶ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 2:
Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

Vi sjunger samma ord i den här texten. Vi, vi proklamerar de här, tillsammans ... som församling. Som Guds familj.⁶⁷

En informant talar om hur viktigt det är att bjuda in församlingen att lovsjunga och tillbe. Hon påstår att det inte bara handlar om enskild tillbedjan och lovsång till Gud.⁶⁸ En annan informant instämmer och berättar att hon brukar sjunga till sin egen skiva hemma: ”... så bli de ju att jag själv sjunger ... min lovsång. Men i församlingen, å framför allt när vi leder, då vill ja ju framför allt tänka ett oss perspektiv ...”.⁶⁹ Hon förklarar att det blir svårt att leda om hon bara ser sig själv och sjunger sin lovsång till Gud och att alla som vill får sjunga sin egen strof: ”Min, min bild ä att ja ... vill sjunga tillsammans ... [l]iksom att ja tittar på människor”.⁷⁰ Alltså blir det roligare om människor är med och sjunger för då känner hon att de gör det tillsammans. Samtidigt beskriver hon spänningen mellan den enskilda och gemensamma sången:

... till grund å botten så tänk ja att min egen lovsång e ju inte beroende av nån annans lovsång ... [a]lltså att ja ändå kan tillbe själv, men våran uppgift som ... förebild. Vara nån som går före så blir de ju väldigt ... [d]e, de känns ju som ... att man ... rannsaka sig ju själv ... [v]ad gör vi för fel? Vad kan vi göra annorlunda ... å man märker att ingen sjunger me liksom ... då kan man ju fundera på. Har vi bara tagit utrikiska sånger nu som absolut ingen kan. Kanske vi behöver tänka över igen.⁷¹

Fokusgrupperna är överens om att lovsångsteam har uppgiften att få människor att känna sig bekväma. De anser att teamet ska vara ett stöd till de som sitter i bänkarna. Att de ska ge människor så bra förutsättningar som möjligt att hänge sig till Gud genom att vara musikaliskt inövade, inspirera, uppmuntra och utmana församlingen att prisa Gud.⁷²

3.1.2 Gudstjänstens fokus

Lovsången har betydelse för varje individ i gemenskapen och beskrivs som en gudstjänst eftersom man gör tjänst inför Gud. Det handlar inte om att få utan att ge och lovsången begränsar sig inte till de som står på scen utan inkluderar alla i gudstjänsten. Här förtydligas att alla deltagare har fått uppgiften att lovsjunga: ”[v]i är inte där för att få primärt, det enda du få, de e en predikan, att du ska få tro. Resten, då ska du ba ge, ge, ge, ge å prisa Gud”.⁷³ Det innebär att församlingen har ett gemensamt ansvar att utföra sin tjänst att lovsjunga Gud i gudstjänsten.

I Elimkyrkan säger de att lovsång är en form av tillbedjan som ger en känsla av att man är nära Gud: ”[a]lltså hjärta till hjärta på nått vis”.⁷⁴ Därtill förklarar fokusgrupperna att lovsång innebär en

⁶⁷ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

⁶⁸ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 12.

⁶⁹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

⁷⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

⁷¹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 16–17.

⁷² Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 12:

Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 8–10.

⁷³ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 11.

⁷⁴ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 1.

slags koncentration: ”att man har fokus på Gud och att vi tillsammans kan skapa den kontakten med Gud ... å att man bara får vara i de”.⁷⁵ Det beskrivs som något härligt som de kommer in i när de fokuserar och det upplevs som en bubbla eller närvaro vilket anses vara bra för att rikta tankarna åt rätt håll.⁷⁶

I Pingstkyrkan samtalar de om lovsångens uppgift att hjälpa människor att lyfta blicken för att fokusera på Gud.⁷⁷ Fokus på Gud innebär att de tycker sig se hur Gud rör sig från en plats till en annan i gudstjänsten. Den rörelsen innebär att Gud gör något så att människor ser bort ifrån problemen i livet och riktar den inre kompassen vilket förändrar perspektivet på saker och ting. Lovsångsteamets uppgift är alltså att leda människor genom rörelsen och troligtvis har det att göra med den enskilda och gemensamma sången som förenas i gudstjänsten.

Målet sägs vara att teamet och församlingen når en härlighet som de delar för att gemensamt fästa sina ögon på Gud. Liksom en informant förklarar att vi är skapade till lovsjungande varelser och att det visar vårt ursprung: ”[m]en alla kan ju lovsjunga, å ge, ge utav de vi ha. Och de e, vår första uppgift tro ja, att, att få människor att, lyfta blicken liksom, å fokusera på Gud. Åå, då dra vi ju ned hans härlighet också”.⁷⁸

Till skillnad från Elimkyrkan talar informanterna i Pingstkyrkan om Bibelns löften som utgångspunkt för lovsångsteamets funktion i gudstjänsten.⁷⁹ De förklarar bland annat att Gud bistår de som hänger sig med kraft. En informant säger: ”... vi få ju fast vi ger. Jag känner ju att jag bli ju välsignad, ... av att få vara i lovsången tillsammans me teamet och tillsammans me församlingen.”⁸⁰ Fokusgruppen berättar även att de kanske har upplevt sina starkaste gudsmöten i lovsången och en av informanterna förklarar:

Jag kan också känna igen mig i just det här att mina största gudsupplevelser ... som jag kan komma ihåg ... har ju varit i lovsång. Inte alltid att jag själv har lett lovsång utan att ja ha stått i församlingen ... och känt att Gud har liksom pekat på hjärtat ... att Gud verkligen kan tala i lovsång också ... a kanske inte alltid talar genom en predikan ... å så, utan kan även tala i lovsång ... [o]ch att det finns en attraktionskraft också i lovsången, tänk ja, att vi liksom vänder våra blickar från oss till Gud och att vi gemensamt liksom upphöj honom ... [a]tt det finns nånting som, som inte bara kretsar kring mig, utan att det handlar om något större liksom ... [j]ag tänker som i bibelordet ... [m]änniskor dras till Gud för att de, handla om att vi, vi se bort ifrån oss själva för en stund. Utan vi ger till Gud, vi riktar våra blickar till Gud ... [d]ras till det helt enkelt, för de ä nånting större än ja själv.⁸¹

⁷⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 1:

Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 1.

⁷⁶ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 1:

Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 1.

⁷⁷ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 5–7.

⁷⁸ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 5–6.

⁷⁹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 6–7.

⁸⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 4.

⁸¹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

En annan informant säger att han ser att människor kan vara trötta och vilsna efter veckans bestyr. Han önskar att fler i församlingen skulle hänge sig eftersom det uppstår tillfällen att möta Gud när människor lyfter blicken och lovsjunger.⁸² Han säger att det inte sker något magiskt där framme på scen och att människor inte ska lita till de som leder lovsång. Utan att de ser till sig själva och gör det de kan för att få ett möte med Gud. Han önskar att fler skulle se potentialen i lovsången.⁸³

I Elimkyrkan berättar en kvinna att: "... lovsång är ett sätt ... [f]ör människor att möta Jesus och Gud. Att liksom få den här närheten och att lovsångsledaren och lovsångsteamets uppgift är liksom att ge den möjligheten genom musik.⁸⁴ Här framkommer lovsångsteamets funktion att ge närhet till Gud genom musik vilket är en orimlig börda. Det skulle innebära att Gud inte närvarar på gudstjänster som saknar lovsångsteam eftersom de "ger" Gud möjlighet att komma.

3.1.3 Lovsångens atmosfär

Fokusgrupperna talar om kraften som finns i lovsång och tillbedjan och vad den förmår att göra. En kvinna i Elimkyrkan berättar att det är något som fienden verkligen avskyr och att man bör vara medveten om det.⁸⁵ I detta fall menar informanten att fienden skulle vara Satan och det ondas maktgivare enligt Bibeln. Hon är angelägen om att ta tid för bön innan hon ställer sig där framme och påstår att det är viktigt att be om beskydd och lägga det i Jesu händer. En man i Pingstkyrkan håller med:

Men ... det finns ju en andlig aspekt i liksom de också. Att ... de bli en ... konfrontation i den andliga världen också ... när vi prisar Gud. Å... försöker dra ner hans härlighet å ... lyfta upp hans namn liksom ... som kristen så tror vi ju på en andlig verklighet.⁸⁶

Det finns en kraft i lovsångens atmosfär och troligtvis sker en konfrontation i den andliga världen för att fienden står den emot. Därför är det viktigt att be innan teamet leder lovsång. Alltså skulle lovsångsteamets funktion vara att skapa en atmosfär genom lovsång som driver fienden på flykten.

Det berättas även om olika zoner i gudstjänsten. Exempelvis att de kan befinna sig i lovprisning vilket beskrivs som mer fart och fläkt eller i det allra heligaste med ren tillbedjan. Han längtar efter att få se en lovsjungande församling och är övertygad om att människor kommer att bli frälsta, helade och upprättade i en sådan atmosfär.⁸⁷

I Elimkyrkans fokusgrupp diskuteras hur svårt det är att se och avgöra om människor blir berörda och påstår att människor blir betagna i atmosfären av tillbedjan även om de inte sjunger med.

⁸² Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 7.

⁸³ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 20.

⁸⁴ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 3.

⁸⁵ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 14.

⁸⁶ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 3.

⁸⁷ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 19–20.

En kvinna anser att måttet på hur man lyckas i lovsången är att församlingen är med på något vis. Hon säger: ”De ä ju det som är lite besvärligt med oss svenskar ... [v]i visar inte på utsidan det som är där inne”.⁸⁸ Lovsången berör hela människan, ger stöd och uppmuntrar.

En informant i Pingstkyrkan försöker beskriva vad som egentligen pågår i lovsångens atmosfär. Han säger att det är en känslig stund då människor får möjlighet att ödmjuka sig och tillåta Gud att bli viktig. Lovsången rannsakar och förvandlar honom själv och att han tappar kontrollen när Gud blir i fokus:

... vi är liksom där för att upphöja ... å med andra tillbedja, å ju mer vi låter ... Gud bli i fokuset i lovsången ... desto mer ... blottad bli man å ... [s]kör å, ja ha ju ingen som helst koll på nånting nästan ... nästan som i trans, just när jag spelar, på scenen ... [t]rots att jag är en väldigt kontrollerande människa som vill ba. A vad spelar jag för ackord nu. Vad gör jag nu. Helt plötsligt så drar man ba iväg å ... [e]gentligen, nästan alltid, gå det ju kanon. Å även då det gå fel, så löser det sig alltid, för att det handlar om att tillåta Gud ... att vara med i det också.⁸⁹

I lovsångens atmosfär sker en mystisk förening med Gud. Den förklaras som något känslomässigt men utom människans kontroll. Informanten förundras verkligen över vad det är med lovsång som är så bra. Att det måste vara Jesus som är skillnaden:

... [e]ftersom vi är rotade i Jesus liksom, så, så resonerar. Ja, de liksom ringer med oss, det vibrerar med oss, i våra själar ... [t]a annars någon som vi säg inte har liksom Jesus i sitt liv å ska lyssna på lovsång. Jag kan tänka mig att det kanske inte blir samma resonans.⁹⁰

Detta visar att kraften som informanterna upplever i lovsången förmodligen inte är en atmosfär utan Guds egen närvaro genom helig Ande på grund av Jesu verk i deras liv. Alltså kan människan bli berörd för att Gud är den han är.

3.1.4 Sammanfattning av lovsångsteamets funktion

Intervjuresultatet visar informanternas liknande uppfattningar av lovsångens betydelse, uppgift och atmosfär. De belyser lovsångsteamets funktion att etablera en personlig gemenskap som firar gudstjänst fokuserat. Detta genom att dra ned Guds härlighet för att möta Gud i en mystisk förening, kraft och rörelse från en plats till en annan så att människor blir frälsta, helade och upprättade. Följaktligen har lovsångsteamets funktion att leda lovsång stor inverkan på gudstjänstens atmosfär för att Gud ska vara närvarande i församlingen så att gudsmöten kan ske. Informanternas uppfattningar om gudstjänstens fokus påminner om varandra även om Pingstkyrkan nämner Bibelns ord som utgångspunkt för lovsångsteamets funktion i gudstjänsten. Till skillnad från Elimkyrkan som talar om bibelordets betydelse för lovsångens atmosfär i gudstjänsten.

⁸⁸ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 6.

⁸⁹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 1–2.

⁹⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 15.

3.2 Lovsångsledarens roll

I det här avsnittet kommer jag att beskriva hur informanterna ser på lovsångsledarens roll. De förklarar att lovsångsledaren behövs för att bjuda in, stödja och hjälpa människor att lovsjunga tillsammans. Att ledaren går före och visar vägen.⁹¹ Informanterna påstår även att lovsångsledaren ska vara trygg med sin uppgift samt ta ansvar för ordningen inom teamet. Dessutom ha kunskap om ämnet, förhålla sig till Guds ledning och hantera kritik. I slutändan är det hjärtat och syftet bakom ledarens person och tjänst som avgör om denne kan leda lovsång.

3.2.1 Person

Fokusgrupperna talar om hur man identifierar en lämplig ledare. En kvinna förklarar: ”Är man en ledare ... [s]å ä det ju bra om man är i sitt element”.⁹² Hon anser att ledaren ska känna sig hemma och bekväm med sin uppgift och utstråla det. Att ledaren befinner sig i tillbedjan och bön medan denne betjänar. En annan kvinna säger att ledarna ansvarar för att bjuda in och öppna upp dörren så att alla kan känna sig fri.⁹³ Hon tror att det är viktigt att ledaren uttalar detta så att det inte anses vara konstigt om någon ställer sig upp.

I Pingstkyrkans fokusgrupp tycker informanterna att det är viktigt att ledaren tar ansvar och inger trygghet. Att personen kan fatta beslut och har koll på läget samt har viss expertis inom området. Samtidigt uttrycker en informant att allt som beskriver hur en ledare ska vara fallerar om denne inte kan förhålla sig till Gud.⁹⁴ Han förklarar: ”... en lovsångsledare som känner av dragningskraften mellan Gud å hans församling ... för i slutändan så är kanske vi alla, men också lovsångsledare lite av, nästan ansiktslösa verktyg”.⁹⁵ Sedan berättar han att en ledare vanligtvis är känd i församlingen och kanske till och med på Spotify. Han tillägger att även om ledaren är artist får denne ta ett steg tillbaka i lovsången för att låta Gud leda. Det handlar om att låta Gud dra människor till sig såsom bibelordet säger (Joh 12:32).

Bara en av alla informanter förklarar vad som utmärker honom till lovsångsledare: ”... de är väl dels att ja ha blivit kallad till å va de ... [å] att ja ha dom gåvorna, å talang för att i mitt fall sjunga ... [å] sen att ja ... använder den gåvan”.⁹⁶ Han påstår att ledaren blir kallad och har gåvor för att bruka dem. Dessutom skiljer han ledaren från de övriga i bänkraden men betonar att ledaren är en församlingsmedlem som alla andra.

⁹¹ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 2–3:

Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 9.

⁹² Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 9.

⁹³ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 12.

⁹⁴ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 13–14.

⁹⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 14.

⁹⁶ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 11.

3.2.2 Tjänst

Informanterna samtalar vidare om lovsångsledarens uppgifter i församlingen. En kvinna i Elimkyrkans fokusgrupp talar om Bibeln och säger att man satte lovsångsledare längst fram för att leda härar ut i strid på gamla testamentets tid. Hon anser att lovsångsledare ska vara som vägvisare och spegla sig med andra vilket också visar äkthet. Att ledaren böjer sig ner på knä och visar känslor. Då känner hon att närvaron blir mer påtaglig. Hon kan se att det är äkta och ren tillbedjan.⁹⁷

En av männen i Pingstkyrkan berättar att lovsångsledare som står på scen har som uppgift att gå före församlingen. För att dra ner Guds härlighet och upphöja hans namn. Han påstår att alla på gudstjänsten har en uppgift att prisa Gud men att det är en speciell tjänst att vara framme på scen. Han säger att lovsångsledare får ta lite smällar. Liksom verbala påhopp utan att människor kanske tänker på det. Klagomål på låtar eller ljud: ”... på det sättet tro ja att man ta ganska mycket smällar som lovsångsledare eller va i ett team liksom”.⁹⁸ Detta visar att lovsångsledarens roll framme på scen är egendomlig för att ledaren förväntas kunna ta smällar och hantera kritik. En annan kommenterar och berättar hur det varit att leda lovsång:

... [d]e ha ibland varit typ som en vägg ... [a]tt de ha känts väldigt tufft där framme ifrån, man känner att man liksom, försöker ... gå före, man försöker ta steg liksom, man försöker å driva på ... så sist, liksom, sen ja började här, så har ja nå upplevt det ganska mycke som ... en fight vissa gånger.⁹⁹

Här framkommer att lovsångsledaren har en speciell tjänst för att kunna hantera kritik. Kanske har det att göra med den transparens som teamet förväntar sig att ledaren ska leva med. Att lovsångsledaren ska spegla sig med andra människor för att det visar äkthet och ren tillbedjan. Frågan är vad som är falskt och vad oren tillbedjan skulle innebära? Enligt informanterna skulle motsättningen eventuellt innebära att lovsångsledaren inte är sårbar eller ärlig utan undanhåller något för de övriga i teamet.¹⁰⁰ I förlängningen skulle det relatera till lovsångsledarens tillbedjan som då skulle vara oren.

En annan i fokusgruppen tycker att lovsångsledare har mer att göra till skillnad från övriga i teamet eftersom arbetet innebär mycket förberedelse och organisation. Vidare berättar en informant att lovsångsledarens uppgift är att forma teamet så att de blir samstämmiga. Hon berättar utifrån erfarenhet av den hjälp som lovsångsledaren ger. Att hon finner självförtroende och vågar göra det hon älskar. Nämligen att lovsjunga. Hon tror också att lovsångsledaren blir formad av Gud och måste känna in Gud. Detta för att välja sånger och veta vad Gud vill säga genom sången.¹⁰¹

Pingstkyrkan har en uttalad lovsångsledare som leder lovsångsteamet. Hon kommenterar att hennes uppgift är att känna in och se vart de är på väg. Därför vill hon inte befinna sig för mycket i

⁹⁷ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 8.

⁹⁸ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 3.

⁹⁹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 3–4.

¹⁰⁰ Se nedan (3.2.3).

¹⁰¹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 4–5.

sin egen lovsång utan lovsjunga tillsammans. Dessutom anser hon att lovsångsledaren har en större roll än de övriga i teamet eftersom denne leder alla, både teamet och församlingen.¹⁰² Elimkyrkan har en annan ledarskapssyn än Pingstkyrkan. De har en anställd administratör för lovsången men ingen uttalad lovsångsledare i lovsångsteamet för att de inte fastställer team så att fler kan leda. En informant kommenterar:

... en lovsångsledare har lite rollen att ändå hålla ihop det hela ... känna av rummet främst liksom. Hur många gånger ska man köra om den här låten ... men också ... precis som vi har pratat om innan ... [a]tt va en ledare, men också en trygghet tror jag, för resten av teamet.¹⁰³

Hon tror att lovsångsledaren är en av alla ledare i teamet eftersom teamet är en ledarenhet. Samtidigt anser hon att det är viktigt att en av lovsångsledarna styr i teamet.

De två frikyrkoförsamlingarna har olika uppfattningar om lovsångsledarens roll och det framkommer en tvetydig förståelse av denne i förhållande till lovsångsteamet. Antingen är det en eller flera lovsångsledare i teamet men oberoende vem som styr teamet har ledarna olika roller inom teamet. Lovsångsledarens tjänst innebär att organisera och forma lovsångsteam som lovsjunger frimodigt och samtidigt vara beredd att formas av Gud.

3.2.3 Vision

Fokusgrupperna har olika uppfattningar om lovsångsledarens roll i förhållande till lovsångsteamet. I Elimkyrkan är det viktigt att teamet har en öppen kommunikation och samma hjärta. De berättar att det inte bara är en person som leder och bestämmer sånger utan att alla är med och bidrar. Teamet säger vad de tycker, tänker och känner. En informant säger: "... så det är inte så där att man har ... den typen av ledarskap. Att man känner någon överdriven respekt eller så för lovsångsledaren i ett team ...".¹⁰⁴ I Pingstkyrkan berättar en informant att lovsångsledaren tar den "auktoritära rollen" på olika sätt. Han förklarar vidare hur lovsångsledaren leder teamet:

... hon har ju ... bjudit in oss till att va med liksom, i den här lilla familjen på scenen som också ska va me den där stora familjen ute i ... bänkarna, församlingen ... de ha ju inte heller varit me järnhand, men de ha ju inte heller varit en ... bestämd. Liksom på de viset att de ger oss struktur, liksom att vilja, och samtidigt, öppen ... [f]ör jag menar att vi ha ju alla olika förmågor i det här teamet ... hon ser våra olika förmågor och när hon ser att. A, nu kan den här personen skina här, då ge hon den uppgiften där ... [v]i har ju våra roller och vi har fått väldigt bra sånna ... tyck ja liksom ... kunnat landa i roller liksom.¹⁰⁵

Lovsångsledaren har alltså en mer framträdande roll i Pingstkyrkan och denne verkar bekräfta teamet. Alltså bör lovsångsledaren ha förmåga att få personer i teamet att skina och landa i sina roller. Frågan är om det är nödvändigt att skina för att landa i sin roll och om det är lovsångsledarens ansvar?

¹⁰² Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 8.

¹⁰³ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 9.

¹⁰⁴ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 10.

¹⁰⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 8.

Troligtvis handlar det om bekräftelse och att lovsångsledaren delegerar ansvar vilket får teamet att hitta sina roller som musiker. Därtill är fokusgrupperna överens om att ledarna i lovsångsteamet behöver vara transparent i alla livets omständigheter. En kvinna från Pingstkyrkan förklarar:

...oavsett vart livet bär oss så vet vi att Gud alltid är värd att tillbes. Å, de tycker ja ä unikt för de här lovsångsteamet, att vi kan som också ställa oss på scenen å känna att vi, a, men vi kommer med det vi har, å sen så gör Gud resten.¹⁰⁶

Hon berättar att de sällan ställer in något rep. Utan att de flesta kommer trots trötta kroppar, brustna hjärtan eller sämre psykiskt mående. Hon uppskattar att teamet är tillsammans i vått och torrt. En informant från Elimkyrkan instämmer: "... jag tror att det är en styrka om man våga va sårbara tillsammans å vågar berätta för varann hur man har det, å man kan be för varann, å va öppna med varann".¹⁰⁷ Ledarnas hjärtan bör alltså vara samstämmiga genom öppen kommunikation och ledning för att den transparensen ger styrka i teamet och i lovsången.

Teamets antal har ingen betydelse i Elimkyrkan. Mer än att det är fler än en ledare. Däremot bör ledarna ha samma uppfattning om vad lovsång är.¹⁰⁸ En informant berättar om vikten av förståelsen: "... just det där att man har samma inställning tror jag är viktigt. Att man är på samma plan, eller bana ... har sitt syfte klart för sig liksom, att varför vi tillber just nu".¹⁰⁹

Oavsett teamets mobilisering eller om lovsångsledaren har mer ansvar än de övriga i teamet ska de veta sitt syfte och vara eniga om det. Detta genom att vara tillgängliga för varandra vilket ger bärkraft i lovsången.

3.2.4 Sammanfattning av lovsångsledarens roll

Intervjuresultatet visar informanternas uppfattningar av lovsångsledaren. De är överens om lovsångsledarens person och egenskaper. Att denne ska ha kompetens om ämnet och kunna hantera kritik. Därtill inge trygghet och bjuda in människor att tillbe. Samtidigt ska lovsångsledaren låta Gud dra människor till sig och förhålla sig till Guds ledning vilket innebär att denne utför sin tjänst. Dessutom har ledaren gåvor för att fungera som lovsångsledare innan denne blir kallad till lovsångsledare. Alltså formas lovsångsledaren av Gud och ska forma lovsångsteamet så att de finner sina roller.

Informanterna har olika uppfattningar om lovsångsledarens roll i förhållande till lovsångsteamet men oavsett ledarens ansvar eller teamets utformning ska de veta sitt syfte och bibehålla visionen. Alltså är det hjärtat bakom ledarens person och tjänst som avgör om denne kan leda lovsång. Öppen kommunikation, transparens och ren tillbedjan styrker teamets lovsång och följaktligen mycket viktig för lovsångsledarens roll.

¹⁰⁶ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 12.

¹⁰⁷ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 13.

¹⁰⁸ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 4.

¹⁰⁹ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 5.

3.3 Lovsångsteamet och andra

Här redovisas hur lovsångsteamet förhåller sig till att leda andra människor i lovsång. De samtalar huvudsakligen om engagemanget i församlingens olika åldrar och samspelet mellan lovsångsteamet och gudstjänstdeltagarna. Församlingens uttryck visar sig bland annat genom sång, musik och text. Fokusgrupperna diskuterar även kroppsspråk och ansiktsuttryck som yttre tecken på inre känslor. Dessutom påverkas teamets lovsångsledning av församlingens respons.

3.3.1 Ung som gammal

Fokusgrupperna berättar om unga och gamlas uttryck i församlingens gemenskapen. Informanterna i Pingstkyrkan beskriver ett tillfälle då de ledde lovsång på ett ungdomsmöte. En kvinna berättar om upplevelsen:

De va den bästa gången för att där kändes det verkligen som att vi, i lovsångsteamet verkligen öppna upp oss för Gud och kunde känna in va Gud hade å säga till oss, men också att ... dom i församlingen, eller dom i bänkarna öppna upp sig ... [å] de tyckte ja liksom va så härligt, a men att vi inte ä här för å uppträda å prestera bra. Utan liksom även fast man spelar och sjunger fel så. A men de va den bästa gången som man verkligen kände att de va från hjärtat ...¹¹⁰

En annan kvinna förklarar att ungdomarna var så hängivna och drivande. Hon kommer ihåg att det kändes ovanligt eftersom teamet inte behövde ligga i framkant. Utan att de kunde ta ett steg tillbaka. En liknande händelse berättas av en kvinna i Elimkyrkan. Hon och en kompis ledde lovsång på ett sportlovsläger för tolv- och trettonåringar och alla var inte kristna. Det var en kväll då många valde att stanna kvar i tillbedjan:

Många tror jag hade på något vis förstått ... hur tungt det ändå är, på ett positivt sätt, jag tror många liksom var berörda även kanske om de inte sjöng med eller liksom tillbad. Jag tyckte man såg ganska tydligt att dom hade fått någon slags lugn ... [o]ch lyssna bara. För det är ju också ett sätt å liksom va delaktig i lovsången ... [n]å märkte man att det vi sjöng berörde på nå vis.¹¹¹

Den äldre generationen har också lämnat intryck och en man i Pingstkyrkan berättar att han upplever att mor- och farföräldrar är passionerade. Han tror inte att de satt still på sin tid då det var väckelse: ”Man har ju sett bönetanter å bönegubbar som ä galnare än andra ... [l]iksom, å de ä ju jättehäftigt ... [j]ag önska ju att man själv bli likadan liksom”.¹¹² Informanten är fascinerad över deras hängivenhet och kärlek till Gud och han önskar att få uttrycka sin bön och lovsång mer.

3.3.2 Sång, musik och text

Informanterna menar att sång och musik är medel för att komma nära Gud. Samt att melodierna väcker känslor och att de texterna sätter ord på hur man känner. De tror att känslorna kommer när

¹¹⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 13.

¹¹¹ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 6.

¹¹² Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 20.

man sjunger, spelar eller lyssnar på musik. Därför tycker de att någon bör leda musiken för att det ska bli mer verkligt och lättare att relatera till: "... det kan bli opersonligt om man bara har musik utan att någon står framför och leder".¹¹³

Pingstkyrkans fokusgrupp samtalar om att lovsånger representerar olika böner till Gud. Att de handlar om Gud och används för att tillbe Gud. Detta intygar att musiken är något alldeles speciellt. En informant berättar att många människor som inte är troende avundas eller tycker att lovsång gestaltar en sådan hängivenhet. Därför påstår han att det är en dragningskraft i lovsången. Att det är Jesus i lovsången som gör att en hårdrockare kan sitta och lyssna på världens mjukaste lovsångslåt. Informanten säger: "För att de handla inte bara liksom om de musikaliska utan de e syftet me de".¹¹⁴ Han tycker att många låtar är enkla. Att det blir mindre komplicerat och inte mycket att ifrågasätta: "Det hade varit annat om ... [e]n hel lovsång hade handlat om första Mosebok".¹¹⁵

Fokusgruppen i Elimkyrkan samtalar om låtval och sångernas innehåll. Att det inte handlar om deras musikstil i första hand eller deras ego när de leder lovsång.¹¹⁶ En kvinna berättar att det viktigaste är att alla kan relatera till texten på något sätt och förstå vad den innebär.¹¹⁷ En annan kvinna tror att det går att överspela lovsånger. Att man tappat betydelsen av låten för att man spelar den vid flera tillfällen utan att reflektera över texten och vad man sjunger. Hon menar att det man sjunger kanske inte betyder något till slut för att man tar lovsången för given. Dessutom tror hon att låtvalen är personliga och att de måste få vara det:

... kanske jag inte riktigt tycker om den här låten, eller den kanske inte är så personlig för mig men den kan va personlig för någon annan ... så jag tror att det är viktigt också å liksom ta bort fokus på om jag tycker om den här låten. Utan tänka nu ska jag ta den å förmedla den till den här församlingen... [f]ör det kanske finns någon som verkligen behöver höra den här även fast jag tycker att melodin är jättetråkig ... men så finns det också gånger då man kanske också måste tänka hur påverkar det om man har den här låten som man har kört jättemånga gånger. Och sen också i såna extremfall då det kanske är någon lovsång som man verkligen tycker passar ... så kanske man kan uttrycka det. Men man ska också komma ihåg att det är så personligt.¹¹⁸

Lovsångsteamets egna motiv ska inte styra låtvalen men det är viktigt att lovsången blir personlig. Alltså får lovsångsteamet en autentisk betydelse för åhörarna. Det berättas även att genren lovsång verkar ha en dragningskraft och drar människor till sig. Till skillnad från andra musikstilar återfinns budskapet om Jesus i lovsången. Frågan är om det personliga i lovsången har något samband med Jesus person i lovsången?

¹¹³ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 7.

¹¹⁴ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 15–16.

¹¹⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 16.

¹¹⁶ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 10.

¹¹⁷ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 5.

¹¹⁸ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 10.

3.3.3 Kroppsspråk

Informanterna anser att kroppsspråket är ett uttryck för lovsång men det uppfattas olika inom respektive fokusgrupp. I Elimkyrkan berättas att församlingen inte tillber uttrycksfullt. Kvinnan säger att det är som en stilla susning och att de inte brukar stå upp med händer i luften. En annan påstår att det finns möjligheter att lära känna församlingen och veta när en människa blir berörd. Hon menar att det synliggörs i deras ansiktsuttryck. En annan kvinna anser att deltagarna inte bara lovsjunger tyst i hjärtat för att de står upp och lyfter händerna ibland.¹¹⁹

Pingstkyrkans fokusgrupp diskuterar flera sätt att lovsjunga genom kroppsspråk. Även där framme på scen eftersom de leder församlingen i tillbedjan genom att stå med lyfta händer. Men att människor i bänkraden varken sjunger eller lyfter händer.¹²⁰ En informant uttrycker sin frustration över deltagare som är passiva och observerande. Han upplever sorgsenhet över att människor inte tillber. Följaktligen påstår han att vi har rätt att ställa krav på varandra:

... om man ä på ... flera gudstjänster å man ser att en person aldrig ge nått sorts fysiskt uttryck ... [d]å kan ja tycka att bibliskt sett så, så finns de inget belägg för att man hela tin sitter stilla å liksom aldrig säger nånting heller så där. Utan om det går under en längre tidsperiod så tro ja att, nånstans så måste man kunna ... hänge sig i form av att man gö, man gö nått sorts ... vad ska man säga. Ja men det kom ju tillbaks till de här. Att man är på en gudstjänst. Att man gör tjänst ... det är ett lovsångsoffer också, att om man gå in på de, att de måste kosta på nånting.¹²¹

En annan håller dock inte med. Även om de är ledare vet han inte hur mycket ansvar som vilar på deras axlar att få människor att tillbe genom kroppsspråk. Han tycker att det är svårt att mäta en människas hängivenhet.¹²² Diskussionen avslutas så småningom med dessa ord:

... jag ska inte fastna för mycket i det yttre så klart. Men ja kom ofta tillbaks till det där att Gud skapade ju när han talade ut saker. Å just det här att sitta med sitt hjärta å tänka saker. Nja, njaa. Det kan va bra men våga tala ut, be högt liksom ... [m]an behöver inte skrika, men tala ut i alla fall för ord skapar liksom. Jag kan inte säga till min fru ba. Jag tänker att jag älskar dig i alla fall. Tala ut. För det är så viktigt. Det är en nyckel å ... när man har gått med Gud en längre tid. Det är sånt här som man måste ha lite koll på ... [u]ngdomar och nyfrälsta. Då köper jag de fullt ut. Men när man se sånt här gamstök. Då tyck man ba men kom igen.¹²³

Pingstkyrkans fokusgrupp föredrar alltså rörelse i det fysiska uttrycket eftersom de bibliska beläggen inte bara talar om stillhet. Lovsången anses vara ett offer till Gud och därför ska det kosta något. Dock finns tveksamheter om lovsångsteamets ansvar att få människor att använda kroppsspråket.

En informant reflekterar över det samhälle som vi lever. Han påstår att Sverige inte är känd för att vara uttrycksfull. Samtidigt funderar han över hur de uttryckte sig tidigare i historien när det var

¹¹⁹ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 11.

¹²⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 12.

¹²¹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 18–19.

¹²² Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 18.

¹²³ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 20–21.

väckelse: ”Gjorde man fel då när man satt stilla i bänken ...”.¹²⁴ En annan påstår att man kan sitta i sin ensamhet och be eller måla och visa tacksamhet genom det. Liksom att stå i tystnad och bara lyssna in utan att räkka upp händerna eller sjunga.¹²⁵

Elimkyrkans informanter samtalar om att känslor får ett uttryck men att det nödvändigtvis inte behöver gestaltas genom kroppsspråk. Även om de talar om att man kan stå med lyfta händer och sjunga om man vill. En kvinna från Elimkyrkan förklarar att det är viktigt att tro på det man sjunger och att man verkligen känner det.¹²⁶ På liknande vis säger en informant:

... ett sätt å leda lovsång är också att blunda å bara lyfta händerna och visa för andra, liksom att det här är nått som jag verkligen känner och nått som jag förstår och nått som jag liksom upphöjer Jesus med ... att det liksom också är ett sätt att leda församlingen liksom i känslan.¹²⁷

Här framkommer att lovsångsteam kan leda församlingen i känslan. Det skulle innebära att lovsångens atmosfär har betydelse för känslan och därigenom lovsångsteamets förhållande till andra i lovsången.¹²⁸

I Pingstkyrkan säger en informant att det är svårt att skapa en känsla av frihet i lovsången. Speciellt på söndagsgudstjänster som är väldigt strukturerade till skillnad från kvällsgudstjänster då det finns utrymme för lovsång.¹²⁹ Strukturen verkar alltså begränsa lovsångsteamets förmåga att skapa en känsla. En kvinna berättar vidare att det är viktigt att gudstjänstbesökare känner sig avslappnade i förhållande till de som leder lovsång:

Att man känner ... att man ä trygg, som församlingsmedlem så att man kan själv slappna av ... i sin lovsång ... dock tänk ja kanske att man ä van i lovsång när jag säger de. Men också tänk ja, att de är underlättande för dom som ä ny. Att man har koll på läget där framme. Då bli man ju tryggare som ... åhörare i det fallet ... om man är ovan att gå i kyrkan.¹³⁰

En informant från Elimkyrkan håller med och säger: ”... man ska ha det i tanken att det kanske är nå människor som inte brukar va i kyrkan ... satt det är aldrig fel å berätta lite”.¹³¹ Hon menar att det blir ett osäkert moment när man är ny i ett sammanhang. Därför ska det informeras om hur det går till för att hjälpa nya att delta.¹³²

Fokusgrupperna är mån om deltagarnas känsla. Att de är trygga och avslappnade i förhållande till lovsångsteamen. Därför blir det viktigt att informera hur lovsång går till för att hjälpa besökare att delta. Följaktligen har lovsångsteamets förmåga att integrera och kommunicera med församlingen

¹²⁴ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 12.

¹²⁵ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 12.

¹²⁶ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 5.

¹²⁷ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 5.

¹²⁸ Se ovan (3.1.3).

¹²⁹ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 14–15.

¹³⁰ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 15.

¹³¹ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 13.

¹³² Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 13.

betydelse för gudstjänsten. Det framkommer även att deltagarna inte står upp med lyfta händer för att lovsjunga i Elimkyrkan. Informanterna anser att känslor uttrycks men att de nödvändigtvis inte behöver gestaltas genom kroppsspråk. Däremot viktigt att tro på det man sjunger om man känner det. Alltså har känslorna och det inre emotionella större betydelse i sig själv oberoende av fysiskt uttryck.

3.3.4 Respons

Informanterna får gensvar i samband med lovsångsledning. En kvinna från Elimkyrkan säger att församlingen uppmuntrar och ger god respons efter gudstjänsterna. Hon förklarar att de berättar vad de känt och upplevt och då förstår hon också att det händer något även fast det inte syns. Därtill förklarar en annan kvinna att hon blir osäker när församlingsdeltagarna ser trötta eller sura ut. Direkt börjar hon fundera om hon gör något fel även om hon påstår att det inte ska vara i fokus.¹³³ I Pingstkyrkan tycker informanterna att församlingen ska respondera genom att lovsjunga under mötet. Efter mötet har de inget behov av någon särskild återkoppling. Däremot säger en kvinna att hon önskar få feedback från pastorerna så att hon vet om de är på rätt spår och arbetar som ett team.¹³⁴

3.3.5 Sammanfattning av lovsångsteamet och andra

Intervjuresultatet visar informanternas uppfattningar av lovsångens uttryck. Vilka belyser att lovsångsteamet leder andra i lovsång utifrån känslor som väcks genom sång och musik vilka texterna sätter ord på. Alltså förstår deltagarna vad som sjungs för att de känner igen sig. Därför ska lovsångsledning vara personlig så att lovsångsteamet får en autentisk betydelse för åhörarna. Dessutom skiljer sig lovsång från andra musikstilar för att budskapet om Jesus återfinns i den och därför har lovsång en annan dragningskraft.

Informanterna är överens om att kroppsspråk uttrycker lovsång men de skiljer sig i talet om den inre känslan och dess uttryck. Elimkyrkan säger att känslan inte nödvändigtvis behöver gestaltas genom kroppsspråk utan att det emotionella har betydelse i sig själv. Även om man kan stå med lyfta händer och sjunga om man vill. Pingstkyrkan säger att känslan gestaltas genom kroppsspråk och bör uttryckas med rörelse för att de bibliska beläggen inte bara talar om stillhet. Dock återfinns tveksamheter om lovsångsteamets ansvar att få människor att använda kroppsspråk. Därtill berättas att gudstjänststrukturer begränsar teamets förmåga att skapa en känsla.

Lovsångsteamet önskar få respons i samband med mötet. De vill höra vad deltagarna upplever eftersom de är mån om deras känsla. Följaktligen ska teamet informera hur lovsången går till för att hjälpa besökare att delta. Därtill vill de ha feedback från pastorerna så att de vet om de arbetar som ett team.

¹³³ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 6, 11–12.

¹³⁴ Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-20, 18–20.

4. Diskussion

Nedan besvaras studiens andra frågeställning: Vilka implikationer får undersökningens resultat för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren? Detta utifrån samläsningen av materialet av Ulrik Josefsson, Sune Fahlgren och Joel Halldorf i kapitel två och intervjuresultatet i kapitel tre. Därtill placeras studien i relation till samtida forskning.

Samläsningen visar spiritualiteten i pentekostala kyrkor, mötet i frikyrklighet och väckelse och det vetenskapliga studiet om den kristna gudstjänsten. Därtill informanternas teologiska syn på lovsångsteamets funktion och lovsångsledarens roll.

Materialet har undersökts och visat på några konsekvenser för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren vilka redogörs för nedan. Implikationerna som diskuterats har resulterat i sex olika (oberoende av varandra) teologiska uppfattningar av lovsångsledaren som: vägledande förebedjare (4.1), andlig krigare (4.2), teologisk förmedlare (4.3), lovsjungande evangelist (4.4), aktiv emotionell deltagare (4.5) och autentisk lärjunge (4.6).

4.1 Vägledande förebedjare

Joel Halldorf skriver att den huvudsakliga liturgiska formen i svensk frikyrklighet är mötet. Detta för att betona gudstjänstens relation. Sune Fahlgren berättar också att pingströrelsen samlades till möte i likhet med frikyrkan. Därtill säger Ulrik Josefsson att pingströrelsen ville skapa en speciell atmosfär i mötet som väckte känslor. Att mötet skulle bestå av emotionella och individuella tilltal. Dessutom var gudsmötet viktigt och även om den religiösa erfarenheten var personlig, skedde den i gemenskapen och inom den liturgiska ramen.

Intervjuerna bekräftar detta då informanterna säger att de upplevt sina starkaste gudsmöten i lovsången. De samtalar även om lovsångsteamets funktion att leda lovsång för att Gud ska vara närvarande i församlingen så att gudsmöten kan ske.

Alltså har lovsångsledarskapet förmågan att skapa en mystisk förening med Gud. En slags rörelse från en plats till en annan i gudstjänsten. Detta för att människor ska bli frälsta, helade och upprättade. Därigenom får den ”speciella” atmosfären och gudsmötet betydelse för gudstjänsten vilket har eftersträvat sedan länge enligt Halldorf, Fahlgren och Josefsson.

En kvinna berättar att: ”... lovsång är ett sätt ... [f]ör människor att möta Jesus och Gud. Att liksom få den här närheten och att lovsångsledaren och lovsångsteamets uppgift är liksom att ge den

möjligheten genom musik”.¹³⁵ Informanterna är också övertygade om lovsångsteamets funktion att ”dra” ner Guds härlighet.

Detta skulle innebära att människor inte får möta Gud om lovsångsledaren inte ger den möjligheten och ”drar” ner härligheten i gudstjänsten. Alltså skulle lovsångsledaren ha makt att få Gud att komma till gudstjänsten och framstå som Herren. Denna teologiska uppfattning om lovsångsledarskapet får teologiska konsekvenser.

Det finns en risk med att överbetona lovsångsledarens funktion eftersom lovsångsledaren är gudomligt skapad men således inte Gud. Den centrala uppgiften för teologin om skapelsen är att skilja Gud skaparen från skapelsen och samtidigt bekräfta att skapelsen är *Guds*.¹³⁶ Detta för att skapelsen inte är gudomlig i sig själv utan är gudomligt skapad. Alltså beror inte härligheten i gudstjänsten på lovsångsledarens identitet utan på att lovsångsledaren tillhör Gud och är *Guds* skapelse. Guds härlighet beror nämligen på Gud själv för att Gud är åtskild från allt skapat och närvarande genom Anden. Således är lovsångsledaren *Guds* skapelse och Gud ger denne liv och kraft genom Anden.¹³⁷

Utifrån de teologiska konsekvenserna blir det viktigt att belysa lovsången i mötet eftersom informanterna säger att de upplevt sina starkaste gudsmöten i lovsången. Det bekräftas även av *lovsångens* betydelse, uppgift, atmosfär, ledare och uttryck vilka har legat till grund för intervjuresultatet.¹³⁸ Därtill blir det viktigt att fördjupa förståelsen för lovsången i förhållande till lovsångsledarens roll, tjänst och funktion.

Enligt Karl Inge Tangens forskningsstudie uppfattas lovsången som ett nådemedel vilket medför att Guds frälsande närvaro upplevs.¹³⁹ Lovsången beskrivs också som en ”social praktik” vilken leder till gemensam identitet och överlåtelse. Han nämner även ledarskapet som ”pathfinders” och beskriver de som förebilder samt att de hjälper församlingen att rikta sig mot Gud. Därtill visar Monique Ingalls forskning att lovsångsledarens tjänst förenar församlingen med Gud och sammanför de.¹⁴⁰ Ellen Vingrens studie visar också att lovsångsledarskap kan förstås som ekklesiologiskt transformativt ledarskap och att lovsångsledaren uppfattas som en profetisk ”prayer intercessor” snarare än en musikalisk ledare.¹⁴¹

Forskningsstudierna styrker Josefssons beskrivning av gudsmötet i gemenskapen därför att lovsången skulle medföra att Guds närvaro upplevs. De bekräftar även informanternas uppfattningar om att lovsångsledningen skapar förutsättningar för en mystisk föreningen med Gud för att

¹³⁵ Intervju med fokusgrupp i Elimkyrkan, 2019-12-20, 3.

¹³⁶ McGrath 2011, 220.

¹³⁷ McGrath 2011, 228.

¹³⁸ Se ovan (1.3.3; 3.1; 3.2; 3.3).

¹³⁹ Tangen 2009, 197–199.

¹⁴⁰ Ingalls 2008, 204–206.

¹⁴¹ Vingren 2016. n.p. Online: https://www.academia.edu/35872464/Lovsångsledaren_en_prayer_intercessor_En_kvalitativ_studie_av_lovsångens_innebörd_och_lovsångsledarens_uppgift_hos_åtta_lovsångsledare_i_Sverige.

lovsångstjänsten skulle sammanföra församlingen med Gud. Forskningen förstärker även de teologiska konsekvenserna om att lovsångsledaren är *Guds* skapelse för att ledarskapet vägleder människan (skapelsen) genom förbön till Gud (skaparen). Detta bekräftas även av en informant som påstår att församlingen består av ”lovsjungande varelser” vilka är skapad för att lovsjunga.¹⁴²

Alltså medför lovsången att gudsmöten sker. Detta genom lovsångstjänsten vilken förenar församlingen med Gud. Därigenom uppfattas lovsångsledaren som en vägledande förebedjare.

Anta att lovsången skulle uppfattas som ett *nådemedel* i mötet. Då skulle lovsångsledaren vara en andlig ledare genom sin prästerliga tjänst eftersom lovsången skulle vara sakramental och verka nådeförmedlande. Den förskjutningen skulle innebära att händelsen, i detta fall *lovsången*, blir avgörande för sakramentala traditioner i likhet med dopet och nattvarden. Detta får teologiska konsekvenser för synen på frälsning och förmedlande av nådemedel.

Frälsning skänks till människan endast genom en enda människas offer – Jesus Kristus, vilken är oberoende av människans rättfärdighet.¹⁴³ Liksom värdet i kyrkans tjänst inte beror på heligheten hos de som tjänstgör (präster, tjänare och förmedlare), utan på personen Jesus Kristus vilket donatiststriden med Augustinus visar.¹⁴⁴ Därför kompromissar inte prästens ovärdighet med värdet av sakramenten. Alltså om lovsången skulle vara nådeförmedlande i mötet har det inget med lovsångsledarens person att göra eftersom bara Gud skänker frälsning genom Jesus person.

Följaktligen skulle lovsångsledaren definieras som en andlig ledare: präst; tjänare eller förmedlare, på grund av sin lovsångstjänsten som är en sakramental ”social praktik” vilken formar deltagarna. Därigenom skulle lovsångsledaren ha förmågan att skapa en mystisk förening med Gud. En slags rörelse från en plats till en annan i gudstjänsten. Detta för att nådemedlet *lovsång* medför att Guds närvaro upplevs i mötet så att människor kan bli frälsta, helade och upprättade.

Alltså ska församlingens teologiska syn på lovsångsledaren inte utgå ifrån dennes identitet och person för att lovsångsledaren inte är ett substitut för Gud. Lovsångsledaren kan inte ”dra” ner Guds härlighet och medför inte att Guds frälsande närvaro upplevs i lovsången. Detta för att lovsångsledaren är *Guds* skapelse och det är *Guds* ensak att närvara genom Anden samt endast Gud som skänker frälsning genom Jesus Kristus person. Det innebär att lovsångsledaren inte undanhålls ifrån att utföra sin lovsångstjänst för att lovsångsledarens ovärdighet (i sin egen identitet och person) inte kompromissar med tjänstens värdighet.

Däremot ska församlingens teologiska syn på lovsångsledaren utgå ifrån att lovsången uppfattas som ett nådemedel vilket medför att gudsmöten sker i gemenskapen. Därtill att lovsångstjänsten

¹⁴² Intervju med fokusgrupp i Pingstkyrkan, 2019-12-08, 6.

¹⁴³ McGrath 2011, 318–322.

¹⁴⁴ McGrath 2011, 18.

liknas med en sakramental ”social praktik” för att förena församlingen med Gud. Därigenom definieras lovsångsledarskapet utifrån den prästerliga tjänsten och således uppfattas lovsångsledaren som en vägledande förebedjare.

4.2 Andlig krigare

Sune Fahlgren berättar att budskapet om Jesus allmakt och hans helande närvaro återkommer i neopentekostal worship. Samtidigt omtalas Guds besegrade fiender och deras inflytande. Därigenom pågår en andlig kamp mot Satan i lovsången och därför framställs lovsången som ett andligt vapen genom vilken församlingen besegrar det onda.

Informanterna talar om en kraft i lovsången och vad den förmår att göra. Förmodligen har kraften med Jesus allmakt och helande närvaro att göra. Den identifieras i alla fall som något som Satan avskyr och att man bör vara medveten om det. Därför är man angelägen om att ta tid för bön innan lovsångsledningen och be om beskydd.

Här framkommer att det finns kraft i lovsången och troligtvis sker en konfrontation i den andliga världen för att fienden står den emot. Därför är det viktigt att lovsångsledaren ber innan denne leder lovsång för att förbönen fördriver fienden genom lovsångens kraft.

Alltså ska församlingens teologiska syn på lovsångsledaren utgå ifrån den andliga bönekampen. Detta för att lovsången liknas med ett andligt vapen som lovsångsledaren ska hantera och därigenom agera förebedjare i samband med gudstjänsten.¹⁴⁵ Alltså finns kraft i lovsången och således uppfattas lovsångsledaren som en andlig krigare.

4.3 Teologisk förmedlare

Joel Halldorf säger att spiritualitet i den frikyrkliga gudstjänsten uttrycks genom sång som växlar mellan union sång och solosång av lovsångsteam eller körer. Han berättar att *vad* och *hur* man sjunger är identitetsskapande och att mötets spiritualitet uttrycks genom sången. Därigenom visas det andliga livets konkreta form genom enskild och gemensam sång. Alltså har lovsångsledarens individuella sång och lovsångsteamets kollektiva sång stor betydelse för spiritualiteten i frikyrkliga gudstjänster.

Det bekräftas även av intervjuerna som visar att sång och musik är medel för att komma nära Gud. Informanterna är också överens om lovsångens betydelse för att komma tillsammans som gemenskap och tillbe, samtidigt som det blir en egen bön till Gud. De påstår att lovsången har förmågan att involvera alla i församlingen. När de sjunger en sång tillsammans formas den till något personligt

¹⁴⁵ Se ovan (4.1).

i gemenskapen vilket blir en mäktig individuell kollektiv upplevelse. Alltså belyses lovsångsteamets förmåga att etablera en personlig gemenskap som lovsjungare.

Halldorf skriver att väckelsens senare rörelseinriktningar kom att profilera samfunden med egna sånger som leddes av lovsångsteam. Detta visar sångernas inneboende förmåga att inspirera, modellera och skapa eftersom samfunden profilerades och församlingarna formades utifrån de egna sångernas influens. Jessica Mobergs och Michael Shawn Planks forskning bekräftar detta.¹⁴⁶ Där visas att musiken har betydelse för formandet av en kristen livsstil – individuellt och gemensamt. Moberg påstår dessutom att teologi internaliseras genom musik för att den förvandlar attityder hos deltagare. En annan forskningsstudie av Monique Ingalls visar också att den gemensamma evangelikala sången formar församlingens religiösa identitet.¹⁴⁷

Detta bekräftar att samfunden profileras när den personliga och gemensamma sången sjungs för att musiken internaliserar teologi i respektive rörelse. Både individuellt i vardagen och gemensamt i församlingen samt missionellt i samtiden, vilket Planks forskning bekräftar. Alltså har musiken betydelse för att utforma en kristen livsstil, förvandla attityder och definiera församlingens religiösa identitet. Detta skulle innebära att lovsångsledaren profilerar, internaliserar, utformar, förvandlar och definierar samfundens teologi genom sångens musik. Alltså skulle det vara högst angeläget att ha en teologisk utbildning som lovsångsledare. Detta för att samfundens ledarskap bör ha fördjupad kunskap om vad man sjunger och förståelse för dess påverkan på församlingens identitet och teologi.

Alltså ska församlingens teologiska syn på lovsångsledaren utgå ifrån församlingens personliga och gemensamma sång och musik vilken definierar och formar samfundets teologi. Följaktligen ska samfunden överväga vem eller vilka lovsångsledare som profilerar församlingens identitet eftersom lovsångsledaren internaliserar teologi genom sångens musik. Därigenom uppfattas lovsångsledaren som en teologisk förmedlare.

4.4 Lovsjungande evangelist

Joel Halldorf berättar att väckelserörelsen ansågs vara samtidstillvänd för att man lånade melodier från samtidens sånger och gav de nya religiösa texter om Jesus. Han säger att trenden fortsätter för att det skrivs och framförs sånger som popmusik idag. Därtill berättas att neopentekostala rörelser som Hillsong och Bethel (Redding) har fått genomslag och spridning på grund av sin lovsång. Monique Ingalls forskningsstudie bekräftar att musikstilen spelar roll för vilken församling man deltar i.¹⁴⁸

¹⁴⁶ Moberg 2013, 106–109; Plank 2016. n. p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, 212.

¹⁴⁷ Ingalls 2008, vi, 413–416.

¹⁴⁸ Ingalls 2008, 348.

Intervjuerna visar också att musiken har betydelse för att den uppväcker känslor som texterna sätter ord på. Det bekräftas av Sune Fahlgrens forskning som visar att frikyrklig tradition förmedlar ande genom musik och text.¹⁴⁹ Dessutom påstår informanterna att deltagarna förstår vad lovsångsledarna sjunger för att de känner igen sig. En informant berättar att det viktigaste med lovsången är att deltagarna kan relatera till texten och förstå vad den innebär.

Halldorfs återberättelse av väckelserörelsen bekräftar att lovsångsteam och lovsångsledare når människor i samtiden med budskapet om Jesus. Detta för att lovsångens musik och text ger förutsättningar för att förstå vem Jesus är då budskapet om Jesus kommuniceras genom lovsång. Alltså bör lovsångsledaren lyssna på musik och texter som visar människors längtan idag och således leva med sin samtid. Lovsången tenderar att bli intern men är tänkt att ha ett utåtriktat och globalt-missionalt perspektiv. Därigenom bör lovsång vara en del av detta missionsuppdrag som ska nå hela skapelsen med budskapet om Jesus.

Alltså bör församlingens teologiska syn på lovsångsledaren definieras utifrån lovsångens musik och texter som evangeliserar i samtiden. Det skulle resultera i att nya lovsånger skrivs och komponeras utifrån samtida musikstilar för att evangeliet ska nå människor i alla tider. Följaktligen uppfattas lovsångsledaren som en lovsjungande evangelist med utåtriktad missionell tjänst.

4.5 Aktiv emotionell deltagare

Sune Fahlgren berättar att den nypentekostala spiritualiteten betonar personlig autenticitet och uttryck. Han säger att sångens och musikens texter inte är väsentliga utan att fokus förflyttas från budskapet till deltagarnas processer att lyssna, delta och skapa. Deltagandet ska helst ge en andlig upplevelse och fungerar som ett komplement till sångens och musikens texter.

Detta bekräftas av informanterna som önskar aktivt deltagande i samband med mötet. De vill höra vad församlingen upplever eftersom de är mån om deras känsla. Därigenom värderas deltagarnas förmåga att lyssna och delta i gudstjänsten. Därför menar informanterna att lovsångsteamerna ska kommunicera och informera om hur lovsång går till för att hjälpa besökare att delta. Informanterna påstår dessutom att lovsångsledaren har en speciell tjänst för att kunna hantera kritik. Förmodligen har det med den transparens som de anser att lovsångsledaren ska leva med i förhållande till andra människor.

Fahlgrens analys av den nypentekostala spiritualiteten ger förståelse för informanternas fokus från sångens och musikens texter till deltagarnas processer i gudstjänsten. Alltså har aktivt gudstjänstdeltagande betydelse för församlingens syn på lovsångsledaren eftersom ledaren förväntas integrera med deltagarna.

¹⁴⁹ Fahlgren 2013, 66–68.

Informanterna samtalar också om den inre känslan och dess uttryck och att känslan inte nödvändigtvis behöver gestaltas genom kroppsspråk. Huvudsaken är att känslan finns i lovsången och att lovsångsledaren inte behöver skapa den eftersom det emotionella har betydelse i sig själv.

Här fördjupar informanterna Fahlgrens beskrivning av spiritualitetens deltagande. De betonar nämligen den emotionella betydelsen. Alltså att varje individ berörs i lovsången och deltar utifrån den personliga känslan vilken inte bara uttrycks med kroppsspråk. Följaktligen har det emotionella betydelse för församlingens syn på lovsångsledarens aktiva deltagande i gudstjänsten eftersom ledarens känsla inte nödvändigtvis behöver gestaltas.

Församlingens teologiska syn på lovsångsledaren ska utgå ifrån aktivt emotionellt deltagande för att ledaren förväntas integrera med gudstjänstdeltagarna. Alltså uttrycks deltagande med kroppsspråk men behöver nödvändigtvis inte göra det eftersom känslan har betydelse i sig själv. Därigenom uppfattas lovsångsledaren utifrån dennes samvaro i menigheten som en aktiv emotionell deltagare.

4.6 Autentisk lärjunge

Sune Fahlgren berättar att sång- och musikledare har fått en framträdande roll i den klassiska pingst-orienterade gudstjänsten. Detta för att en liturgisk teologi utifrån bibliska gestalter som kung David bidragit till att lovsångsledarskapet blivit identitetsskapande i församlingen. Michael Shawn Planks forskning redogör också för en biblisk forskning om lovsångsledarskap utifrån kung Davids tid vilken ger en struktur för gudstjänstlivet.¹⁵⁰ Därtill visar Plank att kyrkan väljer ledare som deltar i ett medvetet och regelbundet formande lärjungaskap.

Intervjuerna visar att ledarens person och tjänst har betydelse för informanternas uppfattningar av lovsångsledarens roll i församlingen. De anser att denne bör vara autentisk och personlig. Därtill ha förmågan att forma lovsångsteamet så att personerna hittar sina roller. Därför blir även kravet på att leva transparent gentemot varandra viktigt för informanterna eftersom det ger styrka i teamet och i lovsången. Monique Ingalls forskningsstudie visar också att lovsångsledaren bör vara äkta eftersom autentisk tillbedjan ger autentiskt deltagande hos församlingen.¹⁵¹

Informanterna har olika uppfattningar om lovsångsledarens roll i förhållande till lovsångsteamet men oavsett ledarens ansvar eller teamets utformning ska samtliga veta sitt syfte. Det blir intressant för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren. Detta för att informanterna påstår att hjärtat bakom ledarens person och tjänst avgör om denne kan leda lovsång.

Fahlgrens påstår att lovsångsledarskapet blivit identitetsskapande. Det bekräftas av Ingalls forskningsstudie som visar att lovsångsledaren bör vara äkta. Detta för att autentisk tillbedjan ger

¹⁵⁰ Plank 2016. n. p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, iii.

¹⁵¹ Ingalls 2008, 204–206.

autentiskt deltagande hos församlingen. Informanterna anser också att lovsångsledaren bör vara autentisk, personlig och transparent för att det ger styrka i teamet och i lovsången. Därtill att hjärtat bakom ledarens motiv visar om denne kan leda lovsång. Det bekräftas av Plank som menar att formande lärjungaskap spelar roll för kyrkans val av ledare.

Följaktligen bör församlingens teologiska syn på lovsångsledaren utgå ifrån lovsångsledarens hjärta eftersom det avgör om denne kan leda lovsång. Alltså är lovsångsledarens syfte med att leda lovsång nära sammankopplat med dennes livsstil. Därigenom uppfattas lovsångsledaren utifrån ett medvetet formande lärjungaskap som en autentisk lärjunge.

5. Slutsats och vidare forskning

Nedan sammanställs studiens teologiska grund, intervjuresultat och diskussion i en slutsats. Sedan definieras förslag till vidare forskning inom ämnet lovsångsledarskap. Avslutningsvis redogörs för studiens litteratur i efterföljande förteckning.

5.1 Slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att ge ökad förståelse för lovsångsledarens roll, tjänst och funktion i två frikyrkoförsamlingar utifrån två olika lovsångsteams definitioner av lovsångsledarskap. Genom att undersöka lovsångsteams uppfattningar har likheter och skillnader blivit synliga. Detta för att identifiera viktiga teologiska områden att fördjupa för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren.

Fokusgruppsintervjuerna har visat att lovsångsteams uppfattningar om lovsångsledarskap påminner om varandra och det redogörs för i intervjuresultatet. Detta har analyserats i relation till teologisk grund och forskningsstudier inom ämnet lovsång och lovsångsledarskap.

Undersökningens resultat begränsas till intervjumaterialet från två lovsångsteam med personer från två olika frikyrkoförsamlingar. Däremot bekräftas huvuddragen i intervjuresultatet av forskningsstudier. Detta placerar studien om lovsångsledarskap i den pågående diskussionen om lovsångsledarens roll, tjänst och funktion vilket innebär att studien identifierar viktiga teologiska områden för lovsångsledarskap idag.

Studien visar på fokusgruppernas bild av lovsångsteamets funktion, lovsångsledarens roll och lovsångsteamet i förhållande till andra. Informanterna har åskådliggjort detta i relation till lovsångens betydelse, funktion, atmosfär, ledare och uttryck vilka har legat till grund för intervjuresultatet. Fokusgrupperna påminner om varandra i talet om lovsångens betydelse, funktion och atmosfär. Däremot återfinns skillnader i betoningen av lovsångsledarens roll, tjänst och funktion. Särskilt i förhållande mellan lovsångsledare och lovsångsteam. Dessutom skiljer sig deras förståelse av lovsångens uttryck.

Lovsångens *betydelse*, *funktion* och *atmosfär* visar på fokusgruppernas likheter. De definierar lovsångsteamets funktion att etablera en personlig gemenskap som firar gudstjänst fokuserat. Detta genom att dra ned Guds härlighet för att möta Gud i en mystisk förening, kraft och rörelse från en plats till en annan så att människor blir frälsta, helade och upprättade. Alltså har lovsångsteamets funktion att leda lovsång stor inverkan på gudstjänstens atmosfär för att Gud ska vara närvarande i församlingen så att gudsmöten kan ske. Informanternas uppfattningar om gudstjänstens fokus påminner om varandra även om Pingstkyrkan nämner Bibelns ord som utgångspunkt för lovsångsteamets

funktion i gudstjänsten. Till skillnad från Elimkyrkan som talar om bibelordets betydelse för lovsångens atmosfär i gudstjänsten.

Lovsångsledarens *roll*, *tjänst* och *funktion* visar på fokusgruppernas skillnader. Fokusgruppen i Pingstkyrkan har en uttalad lovsångsledare som leder lovsångsteamet vilken har en större roll än de övriga i teamet för att denne leder alla, både teamet och församlingen. Fokusgruppen i Elimkyrkan har en anställd administratör men ingen uttalad lovsångsledare i lovsångsteamet för att de inte fastställer team så att fler kan leda. De anser att lovsångsledaren är en av alla ledare i teamet eftersom teamet är en ledarenhet. Fokusgrupperna är ändå överens om att lovsångsledaren ska veta sitt syfte oavsett roll eller ansvar. Det visar att hjärtat bakom ledarens person och tjänst avgör om denne kan leda lovsång.

Lovsångsledarens *roll* definieras utifrån dennes person och informanterna påstår att lovsångsledaren ska ha kompetens om ämnet samt kunna hantera kritik. Därtill inge trygghet och bjuda in människor att tillbe. Samtidigt låta Gud dra människor till sig och förhålla sig till Guds ledning för att utföra sin tjänst. Dessutom anses ledaren ha de gåvor som behövs innan denne blir kallad till lovsångsledare. Det visar att lovsångsledaren formas av Gud. Därtill ska ledaren forma teamet så att varje person finner sin roll. Öppenhet och transparens prioriteras för att det ger styrka i teamet och i lovsången och blir således viktig för lovsångsledarens roll.

Lovsång uttrycks med deltagande *kroppsspråk* i mötet vilket informanterna är överens om men de skiljer sig i talet om den inre känslan. Elimkyrkans fokusgrupp betonar att känslan nödvändigtvis inte behöver gestaltas med kroppsspråk utan att det emotionella har betydelse i sig själv. Pingstkyrkans fokusgrupp påstår att känslan gestaltas genom kroppsspråk och bör uttryckas med rörelse för att de bibliska beläggen inte bara talar om stillhet. Däremot är informanterna överens om att lovsångsteamet leder andra i lovsång utifrån känslor som väcks genom sång och musik vilka texterna sätter ord på. Därför ska lovsångsledning vara personlig så att lovsångsteamet får en autentisk betydelse för åhörarna. Informanterna påstår även att teamen önskar få respons i samband med mötet för att de är mån om deltagarnas upplevelse. Därigenom framkommer lovsångsteamets funktion att kommunicera hur lovsången går till för att hjälpa besökare att delta.

Studiens diskussion visar också några konsekvenser för församlingens teologiska syn på lovsångsledaren. De implikationer som diskuterats har resulterat i sex olika (oberoende av varandra) teologiska uppfattningar av lovsångsledaren som: vägledande förebedjare, andlig krigare, teologisk förmedlare, lovsjungande evangelist, aktiv emotionell deltagare och autentisk lärjunge.

En implikation visar att lovsångsledaren inte anses vara en andlig ledare på grund av dennes identitet och person för att lovsångsledaren inte är ett substitut för Gud. Det innebär att

lovsångsledarens ovärdighet (i sig själv) inte kompromissar med lovsångstjänstens värdighet och därför kan ledaren utföra sin tjänst oberoende av sin egen identitet och person.

Det framkommer även att lovsången uppfattas som ett nådemedel vilket medför att gudsmöten kan ske i gemenskapen. Därtill att lovsångstjänsten liknas med en sakramental ”social praktik” för att förena församlingen med Gud. Därigenom definieras lovsångsledarskapet utifrån den prästerliga tjänsten och därför bör lovsångsledaren uppfattas som en *vägledande förebedjare*.

Den andliga bönekampen i lovsången är en annan implikation som får konsekvenser för församlingens syn på lovsångsledaren. Detta för att lovsången liknas med ett andligt vapen som lovsångsledaren ska hantera för att agera förebedjare i samband med gudstjänsten. Alltså finns kraft i lovsången och således bör lovsångsledaren uppfattas som en *andlig krigare*.

Därtill får församlingens personliga och gemensamma sång och musik stor betydelse för församlingens syn på lovsångsledaren. Detta för att sång och musik definierar och formar församlingens religiösa teologi. Följaktligen ska samfunden överväga vem eller vilka lovsångsledare som profilerar församlingens identitet eftersom lovsångsledaren internaliserar teologi genom sångens text. Därigenom bör lovsångsledaren uppfattas som en *teologisk förmedlare*.

En annan implikation som identifierats i diskussionen är lovsångens musik och texter som evangeliserar i vår samtid. Vilket skulle innebära att nya lovsånger bör skrivas och komponeras utifrån samtida musikstilar för att evangeliet ska nå människor i alla tider. Följaktligen bör lovsångsledaren uppfattas som en *lovsjungande evangelist* med utåtriktad missionell tjänst.

Det aktiva emotionella deltagandet är också en implikation som får konsekvenser. Detta för att ledaren förväntas integrera med gudstjänstdeltagarna. Alltså uttrycks deltagande med kroppsspråk men behöver nödvändigtvis inte göra det eftersom känslan har betydelse i sig själv. Därigenom bör lovsångsledaren uppfattas utifrån dennes samvaro i menigheten som en *aktiv emotionell deltagare*.

Slutligen återfinns lovsångsledarens hjärta som en ytterligare implikation. Vilken representerar det bakomliggande syftet med ledarens lovsång och blir oerhört viktig för församlingens syn på lovsångsledaren eftersom det avgör om denne kan leda lovsång. Alltså är syftet med att leda lovsång nära sammankopplat till lovsångsledarens livsstil. Därigenom bör lovsångsledaren uppfattas utifrån ett medvetet formande lärjungaskap som en *autentisk lärjunge*.

5.2 Vidare forskning

Slutsatserna som studien redogör för bygger på intervjuer genomförda på två lovsångsteam tillhörande två frikyrkliga församlingar i Pingstkyrkan och Elimkyrkan (EFK) i staden Örnsköldsvik. Alltså skulle det vara intressant för vidare forskning att undersöka om underlaget för intervjuerna hade fått liknande resultat inom samma kyrkosamfund på annan ort.

Då det inte genomförts många empiriska forskningsstudier om lovsångsledarskap skulle det vara av stort värde att forska vidare inom ämnet. Detta för att få ökad förståelse för lovsångsledarens roll, tjänst och funktion utifrån flera perspektiv. Till exempel skulle empirisk forskning kunna bedrivas bland gudstjänstdeltagare, icke troende eller musikedare och artister i olika åldrar: äldre, vuxna, unga vuxna, ungdomar och barn, för att få ta del av olika aspekter.

Ett annat ämne som lyfts upp i uppsatsen är att lovsångsledarskapet skulle vara identitetsskapande. Följaktligen underställt apostlaskapet men kompletterar och konkurrerar med predikantskapet som inte anses vara identitetsskapande. Alltså skulle det vara intressant att forska vidare om den hierarkiska strukturen eftersom det ger konsekvenser för lovsångsledarens roll, tjänst och funktion och därtill även krav på teologisk utbildning.

Litteraturförteckning

Tryckta källor

- Fahlgren, Sune. 2013. "Från blandad kör till lovsångsteam. Historiska och teologiska perspektiv på frikyrkliga sånggrupper". *Med skilda tungors ljud: Körsång och gudstjänstspråk*. Redigerad av Stephan Borgehammar. Årsbok för Svenskt Gudstjänstliv 88. Skellefteå: Artos & Norma Bokförlag.
- Fahlgren, Sune. 2018. "Gudstjänst i pentekostala kyrkor". *Kristen gudstjänst – en introduktion*. Redigerad av Stina Fallberg Sundmark. Totem, Polen: Artos & Norma Bokförlag, 169–198.
- Halldorf, Joel. 2018. "Mötet i frikyrklighet och väckelse". *Kristen gudstjänst – en introduktion*. Redigerad av Stina Fallberg Sundmark. Totem, Polen: Artos & Norma Bokförlag, 137–168.
- Ingalls, Monique. 2008. *Awesome in this Place: Sound, Space and Identity in North American Evangelical Worship*. Doktorsavhandling: University of Pennsylvania.
- Josefsson, Ulrik. 2005. *Liv och över nog – Den tidiga pingströrelsens spiritualitet*. Redigerad av Bexell, Oloph, Stephan Borgehammar och Sven-Erik Brodd. Skellefteå: Artos & Norma Bokförlag.
- Kvale, Steinar och Brinkmann, Svend. 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Översatt av Thorell, Sven-Erik. Lund: Studentlitteratur.
- Lundqvist, Joakim. 2018. "Kära läsare". *Teologi & Ledarskap – Hjärtats bön och tillbedjan*. Redigerad av Johan Winbo. Nr 4 i skriftserie. Laholm: Trydells Tryckeri AB, 4–7.
- McGrath, Alister E. 2011. *Christian Theology: An Introduction*. 5:e utg. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Moberg, Jessica. 2013. *Piety, Intimacy and Mobility: A Case Study on Charismatic Christianity in Present Day Stockholm*. Doktorsavhandling: Södertörns högskola.
- Morgan, David L. 1997. *Focus Groups As Qualitative Research*. Qualitative Research Methods Series. Vol. 16. 2:a utg. USA: SAGE Publications.
- Tangen, Karl Inge. 2009. *Ecclesiological Identification Beyond Transactional Individualism? A Case Studie of Life Strategies in Growing Late Modern Churches*. Doktorsavhandling: Norwegian School of Theology.
- White, James F. 2000. *Introduction to Christian Worship*. 3:e utg. Reviderad och utökad. Nashville: Abingdon.
- Wibeck, Victoria. 2010. *Fokusgrupper: Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Internet

- Academic Work. 2019. "3 intervjutekniker – vilken väljer du?". Online: <https://www.academicwork.se/insights/arbetsgivare/intervjutekniker>.
- Altutbildningen. 2019. "Ledning och administration". n.p. Online: <https://altutbildning.se/alt-start-sida/kontakt/personal/>.
- Elimkyrkan Örnsköldsvik. 2019. n.p. Online: <https://www.elim.nu/historia/>.
- Enskilda Högskolan Stockholm. n.p. Online: <https://www.ehs.se/joel-halldorf>.

Enskilda Högskolan Stockholm. n.p. Online: <https://www.ehs.se/sune-fahlgren>.

Pingstkyrkan Örnsköldsvik. n.p. Online: <http://www.pingst-ovik.se/veta-mer/>.

Plank, Michael Shawn. 2016. "The Relationship Between The Discipleship And The Effectiveness Of The Worship Leader IN The Local Congregation." n.p. Online: <https://search.proquest.com/docview/1786894695?accountid=31674>, 299 sidor.

Vingren, Ellen. 2016. "Lovsångsledaren – en "prayer intercessor"". *En kvalitativ studie av lovsångens innebörd och lovsångsledarens uppgift hos åtta lovsångsledare i Sverige*. n.p. Online: https://www.academia.edu/35872464/Lovsångsledaren_en_prayer_intercessor_En_kvalitativ_studie_av_lovsångens_innebörd_och_lovsångsledarens_uppgift_hos_åtta_lovsångsledare_i_Sverige, 124 sidor.

Otryckta källor

Fokusgrupp i Pingstkyrkan, intervjuad av författaren. Örnsköldsvik, 2019-12-08.

Fokusgrupp i Elimkyrkan, intervjuad av författaren. Örnsköldsvik, 2019-12-20.

Jonathan Beimark, intervjuad av författaren. Örnsköldsvik, 2019-12-09.

Antal ord: 17 133

Intervjuguide

Uppsatsens frågeställning:

Vilka teologiska uppfattningar av lovsångsteamets funktion finns inom två frikyrkliga församlingar och hur skiljer de sig åt?

Temafrågor:

Hur framträder lovsångsteamets funktion?

Vad innebär lovsångsledarens roll?

Hur förhåller sig lovsångsteamet till att leda andra människor i lovsång?

Intervjufrågor:

Öppningsfråga (medtas inte i analysen)

- Vad innebär lovsång för dig?

Inledande fråga (följs ev. upp längre fram i diskussionen)

I bibelversen Joh 12:32 säger Jesus: ”Och när jag blir upphöjd från jorden ska jag dra alla till mig”. Det är en text som många i kyrkan refererar till då man talar om lovsång.

- Vad betyder den versen i ert sammanhang?

Övergångsfråga (visa 15–20 olika bilder)

Här finns några bilder. Välj en av bilderna och fundera för dig själv, utan att berätta för någon annan, hur den uttrycker lovsångsledarens tjänst och funktion för dig. Då ni har bestämt er ska ni alla få redogöra för varför ni valde just den bilden. Ni får en minut att fundera sedan börjar vi.

Nyckelfrågor (utifrån temafrågorna ovan)

1. Vad är ett lovsångsteam?

Hjälpfrågor:

- Kan ni berätta om en situation då ni ledde lovsång och ni tyckte att det gick bra. Vad var det som gick så bra?
- Vad är viktigast för er då ni leder lovsång?

Aktiverande frågor:

- Behövs lovsångsteam?
- Om något oväntat uppstår när ni leder lovsång. Vad gör ni då?

2. Vad är en lovsångsledare?

Hjälpfrågor:

- Tänk på en förebild som leder lovsång. Vad utmärker denne? Är det en duktig musiker, sångare eller låtskrivare osv.
- Hur blir man en bra lovsångsledare?

Aktiverande frågor:

- Behövs lovsångsledare?
- Om lovsångsledaren väljer lovsånger som man inte tycker om. Vad gör man då?

3. Är människors respons viktig?

Hjälppfrågor:

- Vad gör människor då ni leder lovsång?
- Hur tror ni att människor upplever det när ni leder lovsång?

Aktiverande frågor:

- Varför leder man lovsång inför människor?
- Om människor inte sjunger eller deltar i lovsången. Vad gör man då?

Avslutande fråga

Upprepa nyckelfrågorna och det som har sagts kort. Fråga deltagarna om huruvida de anser att repetitionen av innehållet gör rättvisa åt diskussionen eller om något bör betonas eller tonas ner.

Slutfråga:

- Är det någon som vill tillägga något?

Uppföljningsfrågor:

Sonderande fråga: "Hur menar du", "Kan du berätta mer?", "Kan du ge exempel eller en mer detaljerad beskrivning?"

Specificerad fråga: "Har du själv upplevt detta?", "Varför tror du att det blev så?"

Indirekt fråga: "Hur tror du att andra tänker om detta?"

Tolkande fråga: "Du menar alltså...", "Är det så här du upplever det?"

Kritisk fråga: "Varför skulle det vara aktuellt?"

Tystnad: Kan vara till stor hjälp till exempel för att nya idéer ska utvecklas.

Inför intervjusamtal

Tack för att ni vill medverka i en gruppintervju som handlar om lovsångsledarens roll, tjänst och funktion. Samtalet ingår i min slutuppsats som jag skriver i min teologiutbildning vid Akademi för Ledarskap & Teologi. I studien har jag för avsikt att undersöka lovsångsteamets förståelse av sin funktion i församlingen.

Intervjusamtalet ligger till grund för det material som kommer att analyseras och diskuteras i uppsatsen. Allt material som samlas in kommer att avpersonifieras och varje tanke eller reflektion kommer att vara anonym för andra. Citat från vårt intervjusamtal kommer att nämnas i texten men utan anknytning till ert namn. I uppsatsen framgår kön, ungefärlig ålder och vilken församlingstillhörighet man tillhör.

Intervjun kommer att spelas in och därefter kommer samtalet att transkriberas ord för ord. Inspelningen och transkriberingen kommer att raderas efter att uppsatsen skrivits.

Med vänlig hälsning

Debra Ingman

Godkännande underskrift:

Namn:	Datum: